Protokół

19. posiedzenia, I. sesyi, IX. peryodu Sejmu galicyjskiego

z dnia 16. października 1908.

Początek o godzinie 10 minut 30 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. E. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Stanisław Henryk hr. Badeni, Jan Wasung, Zacharyasz Skwarko.

Obecnych posłów 135.

Ze strony Rządu: c. k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 17. posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów, protokół 18. posiedzenia złożony jest w biurze sejmowem do przejrzenia.

Sekretarz p. St. Henryk hr. Badeni odczytuje spis petycyj wniesionych po dzień 16. października 1908 roku, które przydzielono następującym komisyom, a mianowicie:

Wydziałowi krajowemu: L. s. 2399, 2419—2437, 2438, 2456—2458, 2477, 2481, 2491—2498, 2520, 2521, 2522, 2531—2538, 2542, 2545, 2547.

Komisyi szkolnej: L. s. 2400, 2403, 2439—2450, 2451, 2480, 2482—2489, 2499 do 2503, 2518, 2519, 2523, 2539—2541, 2553.

Komisyi gminnej: L. s. 2479

Komisyi petycyjnej: 2509—2511.

Komisyi administrac: L. s. 2453 do 2455, 2465—2470, 2528, 2529, 2546.

Komisyi prawniczej: L. s. 2478, 2490, 2504, 1543.

Komisyi gosp. kraj.: L. s. 2473, 2474, 2507, 2527, 2530.

Komisyi drogowej: L. s. 2452, 2471, 2472, 2505, 2506, 2524, 2525, 2544, 2552.

Komisyi podatkowej: L. s. 2475, 2476.

Komisyi przemysłowej: L. s. 2508.

Komisyi solnej: L. s. 2462—2464.

Komisyi wodnej: L. s. 2526.

Komisyi reformy wyborczej: L s. 2459 2461.

Po odczytaniu petycyi L. s. 2451 gminy Janowic o zapomogę na budowę szkoły

przemawia p. Męciński, popierając tę petycyę.

Sekretarz p. St. Henryk hr. Badeni odczytuje spis dalszych petycyi, które przydzielono odnośnym komisyom jak wyżej.

Po odczytaniu petycyi L. s. 2499 Filii Tow. pedagogicznego ruskiego w Stanisławowie o zaprowadzenie kursu przygotowawczego przy gimnazyum ruskiem przemawia p. Winniczuk, popierając tę petycyę.

Sekretarz p. St. Henryk hr. Badeni odczytuje spis dalszych petycyi, które przydzielono odnośnym komisyom jak wyżej.

Marszałek wzywa sekretarza do odczytania złożonego wniosku.

Sekretarz p. St. Henryk hr. Badeni odczytuje zgłoszony wniosek, który opiewa:

W n i o s e k

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. załączony pod ¹/. projekt ustawy zmieniającej postanowienia §. 3. 4. 6. 11. i 12. statutu krajowego, tudzież

2. załączony pod ²/. projekt ordynacyi wyborczej sejmowej.

We Lwowie, dnia 8. października 1908.

Wnioskodawcy:

Leo, Battaglia, Rutowski.

Ciuchciński, Bandrowski, Doliński, Federowicz, Sare, Jabłoński, Fruchtmann, Maiss, Loewenstein, Rittel, Kolischer, Jahl, Schätzel, Sala, Rayski, Maryewski, Kleski, Niementowski, Bednarski, Michałowski.

U s t a w a

z dnia . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zmieniająca §§. 3., 4., 6., 11. i 12. statutu krajowego z dnia 26. lutego 1861 r., tudzież ordynacyę wyborczą sejmową.

Zgodnie z uchwałą Mojego Sejmu Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 3., 4., 11. i 12. statutu krajowego w dotychczasowem brzmieniu znoszą się i mają opiewać, jak następuje:

§. 3.

Sejm składa się z 200 członków, a mianowicie:

I. z 12 członków z mocy piastowanej godności, a to:

a) z trzech arcybiskupów lwowskich, księdza biskupa krakowskiego, dwóch biskupów przemyskich, biskupa tarnowskiego i biskupa stanisławowskiego; w razie wakującej stolicy arcybiskupiej lub biskupiej, administrator dyecezyi w sprawach duchownych jest członkiem Sejmu krajowego;

b) z prezesa Akademii Umiejętności w Krakowie;

c) z rektorów Uniwersytetu krakowskiego i lwowskiego, tudzież rektora Szkoły politechnicznej we Lwowie;

II. ze stu czterdziestu dziewięciu posłów, wybranych w powszechnem, równem, tajnem i bezpośredniem głosowaniu;

III. z trzydziestu dziewięciu posłów wybieranych przez koła zawodowe, a mianowicie:

a) z dwudziestu dwu posłów wybieranych przez koła rolników;

b) z dwóch posłów wybieranych przez Izby adwokackie oraz Izby notaryalne;

c) z dwóch posłów wybieranych przez Izby lekarskie;

d) z jednego posła wybieranego przez Izbę inżynierską;

e) z sześciu posłów wybieranych przez Izby handlowo-przemysłowe po dwóch z każdej Izby;

f) z czterech posłów wybieranych przez Izby rękodzielnicze (Związki Stowarzyszeń przemysłowych) we Lwowie i Krakowie, po dwóch z każdej Izby;

g) z dwóch posłów wybieranych przez Towarzystwa rolnicze lwowskie i krakowskie, po jednym z każdego Towarzystwa.

§. 4.

Cesarz mianuje dla kierownictwa Sejmem Marszałka krajowego i jego pierwszego zastępcę z grona Sejmu. Sejm wybiera drugiego zastępcę Marszałka ze swego grona.

§. 6.

Czas trwania funkcyi Marszałka krajowego i jego zastępców tudzież wybranych członków Sejmu krajowego (okres sejmowy) oznacza się na lat sześć.

Wybory posłów sejmowych nie mogą być przez wyborców sejmowych odwołane.

Po upływie zwykłego okresu sejmowego lub po wcześniej dokonanem rozwiązaniu Sejmu, niemniej w razie ustąpienia poszczególnych posłów, rozpisuje się nowe wybory.

Byli członkowie Sejmu mogą być ponownie wybrani.

§. 11.

Wydział krajowy jako zarządzający i wykonawczy organ Sejmu składa się pod przewodnictwem Marszałka krajowego z ośmiu członków wybranych z łona Sejmu.

Dla kierowania Wydziałem kreuje Marszałek krajowy swego zastępcę z pośród członków Wydziału krajowego.

§. 12.

Dwóch członków Wydziału krajowego wybierają posłowie, wybrani w powszechnem głosowaniu w okręgach wyborczych od nr. 1—43 oznaczonych w ordynacyi wyborczej wspólnie z 17 posłami kół zawodowych od lit. b—f włącznie, dwóch członków wybierają posłowie wybrani w powszechnem głosowaniu w okręgach od nr. 44—143;

jednego członka wybierają posłowie kół zawodowych pod lit. a) i g);

trzech członków wybiera całe zgromadzenie sejmowe.

Każdy taki wybór przychodzi do skutku bezwzględną większością głosów. Jeżeli nie uzyskano bezwzględnej większości głosów przy głosowaniu pierwszem i powtórnem, natenczas należy przedsięwziąć wybór ściślejszy pomiędzy temi dwiema osobami, które przy drugiem głosowaniu otrzymały największą ilość głosów.

W razie równości głosów rozstrzyga los.

Ordynacya wyborcza sejmowa.

I. O okręgach i ciałach wyborczych.

§. 1.

Uprawnieni do wyboru posłów w okręgach powszechnego głosowania tworzą w każdym okręgu wyborczym jedno ciało wyborcze, wybierające bezwzględną ilością głosów wyznaczoną na dany okręg ilość posłów.

Uprawnieni do wyboru posłów, należący w danym okręgu wyborczym do mniejszości narodowości polskiej, a względnie ruskiej, mają prawo wykonać swe prawo wyborcze w najbliższym okręgu wyborczym, w którym ciało wyborcze należy w większości swej do ich narodowości. W razie korzystania z tego prawa, będą uprawnieni do wyboru posłów wpisani do osobnych list wyborczych i tworzą w okręgu wyborczym, do którego w myśl postanowień §. 2. zostaną przydzieleni, jedno ciało wyborcze.

§. 2.

Ogółem ustanawia się 143 okręgów wyborczych, z których sześć okręgów wybiera po dwóch posłów, reszta po jednym pośle, a mianowicie:

Okręgi wyborcze

Numera:

1—10. miasto Lwów po jednym pośle.

11—18. „ Kraków po jednym pośle.

19. miasto Przemyśl dwóch posłów.

20. „ Tarnów dwóch posłów.

21. „ Kołomyja dwóch posłów.

22. „ Tarnopol i gminy: Zagrobela, Janówka, Poczapińce, Draganówka dwóch posłów.

23. miasto Stanisławów i gminy Knihinin kolonia i Knihinin wieś dwóch posłów.

24 miasto Drohobycz i gmina Rychcice dwóch posłów.

Następujące okręgi wybierają po jednym pośle:

25. Podgórze.

26. Nowy Sącz.

27. Rzeszów.

28. Jarosław.

29. Sambor.

30. Stryj.

31. Biała, Kęty, Andrychów.

32. Chrzanów, Jaworzno.

33. Wadowice, Oświęcim, Zator.

34. Żywiec, Sucha, Ślemień, Maków, Jordanów, Mszana dolna.

35. Nowy Targ, Zakopane, Krościenko, Limanowa.

36. Wieliczka, Dobczycze, Myślenice, Gdów, Niepołomice.

37. Bochnia, Wiśnicz nowy, Brzesko.

38. Gorlice, Stary Sącz, Grybów, Biecz, Ciężkowice.

39. Jasło, Krosno, Brzozów.

40. Dębica, Pilzno, Mielec, Kolbuszowa, Ropczyce, Sędziszów.

41. Tarnobrzeg, Nisko, Sokołów, Rozwadów, Rudnik.

42. Łańcut, Rakszawa, Przeworsk, Leżajsk.

43. Brody, Stare Brody, Hucisko brodzkie, Komorówka.

44. Złoczów i gminy: Bieniów, Chmielowa, Huta werchobudzka, Telechowice, Kondratów, Nowosiółki, Opaki, Wicyń.

45. Brzeżany i gminy: Hucisko, Kuropatniki, Podwysokie, Rohaczyn miasto.

46. Zborów, Jezierna, Kozowa, Kozłów i gminy: Budyłów, Dmuchowiec, Helenków, Taurów, Teofipólka, Wiktorówka, z pow. sąd. Olesko gminy: Biały kamień, Hucisko oleskie, Usznia

47. Zbaraż, Zbaraż stary, Załoźce, Łopatyn i z pow. Zbaraż gminy: Berezowica mała, Hrycowce, Kapuścińce, Kretowce, Kurniki iwańczańskie, Netreba, Sieniawa, Stryjówka, Tarasówka, Wołóchówka, Zarudeczko, Zarudzie, z pow. sąd. Załoźce gminy: Gontowa, Huta pieniacka, Majdan pieniacki, Maleniska, Palikrowy, Pańkowce, Reniów, Trościaniec wielki, z pow. sąd. Łopatyn: Romanówka, Ruda brodzka, Podmanastyrek ad Hrycowola.

48. Trembowla, Budzanów, Mikulińce i z pow. sąd. Trembowla gminy: Bernardówka, Brzyczówka, Krowinka, Łoszniów, Nałuże, Ostrowczyk, Plebanówka, Pantalicha, Podhajczyki justynowe, Strusów, Tiutków, Zaścinocze, Warwaryńce, z pow. sąd. Budzanów gminy: Janów, Młyniska, Słobódka janowska, z pow. sąd. Tarnopol gminy: Stoki wielkie, Chodaczków wielki, Czernichów mazowiecki, Czołhańszczyzna, Kokułkowce, Łozowa, Obarzaniec, Płotycz, Serdeńce, Zabójki.

49. Skałat, Grzymałów, Podwołoczyska i gminy: Chmieliska, Haluszyńce, Panasówka, Połupanówka, Skałat stary, Tarnoruda, Bucyki, Eleonorówka, Hlibów, Krasne, Mazurówka, Podlesie grzymałowskie, Po-

znanka, Hełm, Kaczanówka, Mysłowa, Rosochowańce, Zadniszówka.

50. Czortków, Husiatyn, Kopyczyńce i z pow. sąd. Czortków gminy: Biały Potok, Byczkowce, Jagielnica, Salówka, Słobódka dziuryńska, Wygnanka, z pow. sąd. Husiatyn gminy: Liczkowce, Olchowczyk, z pow. sąd. Kopyczyńce gminy: Chcrostków, Majdan.

51. Borszczów, Zaleszczyki, Horodenka, Śniatyn, Kuty i z pow. sąd. Tłuste gminy: Burakówka, Czerwonogród.

52. Tłumacz, Tyśmienica śródmieście (§. 3.), Ottynia, Obertyn i z pow, sąd. Tłumacz gmina: Tarnowica polna, z pow. sąd. Ottynia gminy: Bohorodyczyn, Grabicz, Hołosków, Konstantynówka, Neudorf, Uhorniki.

53. Buczacz, Monasterzyska, Potok złoty i gminy: Babulińce, Dobropole, Duliby, Dźwinogród, Jazłowiec, Podlesie, Podzameczek, Żnibrody, Barycz, Dubienko, Folwarki, Huta nowa, Huta stara, Korościatyn, Puźniki, Słobódka dolna, Nowosiółka koropiecka.

54. Podhajce, Wiśniowczyk, Rohatyn miasto (§. 3.), Bołszowce i gminy z pow. sąd. Podhajce: Bekersdorf, Białokiernica, Dobrowody, Korzowa, Koturów, Mądzelówka, Paniowce, Szwejków, Toustobaby, Uhrynów, Wolica, Zahajce, Zawadówka, z pow. sąd. Wiśniowczyk: Małowody, Rosochowaciec, Sokolniki, Sokołów, z pow. sąd. Rohatyn gmina: Podkamień, z pow. sąd. Bołszowce gminy: Słobódka konkolnicka, Zagórze konkolnickie, z pow. sąd. Bursztyn gminy: Ludwikówka, Wiszniów, Żurów.

55. Bóbrka, Chodorów, Żydaczów, Żurawno, Kałusz i gminy z pow. sąd. Bóbrka: Hucisko, Stare Sioło, z pow. sąd. Chodorów: Brzozdowce, z pow. sąd. Żydaczów: Ruda, z pow. sąd. Mikołajów: Rozdół, z pow. sąd. Żurawno: Machliniec, Nowe Sioło, z pow. sąd. Kałusz gminy: Kałusz nowy, Ugarsthal, Landestreu, z pow. sąd. Halicz gminy: Kończaki stare, Maryampol miasto, Maryampol wieś, Meducha, Wołczków.

56. Przemyślany, Gliniany, Szczerzec i gminy z pow. Przemyślany: Białe, Chlebowice świrskie, Ciemierzyńce, Dunajów, Kimirz, Kopań, Majdan lipowiecki, Niedzieliska, Pleników, Poluchów mały, Świrz, z pow. sąd. Gliniany: Hanaczów i Hanaczówka, z pow. sąd. Szczerzec gminy: Maliczkowice, Nawarya i Siemianówka.

57. Kamionka strumiłowa, Busk, Radziechów i gminy: Berbeki, Jagonia, Jazienica polska, Krzywulanka, Łany niemieckie, Obydów, Podzamcze, Majdan stary, Adamy, Budki nieznanowskie, Milatyn nowy i Huta połoniecka.

58. Żółkiew, Kulików, Mosty wielkie i gminy: Kłodno wielkie, Krasiczyn, Przedrzymichy małe, Przemiwółki, Theodorshof, Dolnicz, Rożanka, Stanisławka, Wolica, Mokrotyn kolonia, Wiesenberg.

59. Sokal, Bełz i gminy: Krystynopol, Nowy dwór krystynopolski, Tartaków miasto, Ostrów, Sulimów, Tuszków, Waręż miasto, Witków, Worochta.

60. Rawa ruska, Niemirów i gminy: Szczerzec, Bełzec, Einsingen, Rata i z pow. sąd. Uhnów gminy: Bruckenthal, Michałówka, Tarnoszyn, Zastawie.

61. Gródek, Janów i gminy: Biała góra, Bar, Brundorf, Burgthal, Czerlany, Doliniany, Ebenau, Rodatycze, Vorderberg, Wołczuchy, Domażyr, Zatoka.

62. Cieszanów, Lubaczów i gminy: Chlewiska, Deutschbach, Freifeld, Horyniec, Huta różaniecka, Kadłubiska, Łukawica, Narol wieś, Nowiny horynieckie, Ruda różaniecka, Rudka, Wola wielka, Burgau, Cewków, Dąbrowa, Lisie Jamy, Oleszyce, Ostrowiec.

63. Jaworów śródmieście (§. 3), Krakowiec, Radymno i gminy pow. sąd. Jaworów: Mużyłowice kolonia, Schumlau, pow. sąd. Krakowiec: Moosberg, Rehberg, Ruda kochanowska, Ruda krakowiecka, Wielkie Oczy, pow. sąd. Radymno: Ciemierzowice, Czerniawka, Dobkowice, Duńkowice, Ko-

szyce, Laszki, Lutków, Michałówka, Miękus stary, Ostrów, Skoloszów, Tupin, Zawiechów, Zamojsce.

64. Mościska, Sądowa Wisznia, Rudki i gminy pow. sąd. Mościska: Jordanówka, Krysowice, Lipniki, Lutków, Pnikut, Radochońce, Rudniki, Rustweczko, Rzadkowice, Strzelczyska, Sulkowszczyzna, Trzcieniec, Wola lacka, Zakościele, z pow. sąd. Sądowa Wisznia: Królin, Słabacz, Słowianka, Stojańce, Twierdza, Wojkowice, Zawadów; z pow. sąd. Rudki: Czernichów, Koniuszki siemianowskie, Kupnowice nowe, Milczyce, Podbajczyki, Zagórze.

65. Stary Sambor, Starasól, Medenice, Komarno i gminy pow. sąd. Starasól: Chyrów, Felsztyn, Posada felsztyńska, Słochynie, pow. sąd. Sambor: Biskowice, Burczyce nowe, Czukiew, Czyszki, Dąbrówka, Głęboka, Kalinów, Łanowice, Nadyby, Radłowice, Sąsiadowice, Strzałkowice, Stupnica polska, Uherce zapłat., Wolica, z pow. sąd. Łąka: Dublany, Kranzberg, z pow. sąd. Medenice: Równe, Wypuczki, z pow. sąd. Komarno: Andrychów, Buczały, Chłopy, Katorynice, Małpa, Rumno, Tuligłowy.

66. Turka, Skole i z pow. sąd. Drohobycz: Borysław, Tustanowice, Schodnica, z pow. sąd. Skole: Felizienthal, Karlsdorf, z pow. sąd. Podbuż gmina: Majdan.

67. Lisko, Baligród, Dobromil, Bircza, Niżankowice i gminy pow. sąd. Lisko: Beznichowa dolna, Orelec, Posada liska, Tarnawa dolna, Tarnawa górna, Poraż, z pow. sąd. Dobromil: Kalwarya pacławska, Nowe Miasto, Nowosiółki dydyńskie, Pacław, Posada nowomiejska, z pow. sąd. Bircza: Bognorówka, Huta brzuska, Jasiennica sufczyńska, Korzeniec, Kuźmina, Rozpucie, Tarnawka, z pow. sąd. Przemyśl: Krasiczyn, Kruhel mały, Łętownia, Ostrów, Ujkowice, Wyszatyce, Żurawica.

68. Sanok, Rymanów, Bukowsko i gminy sąd. pow. Sanok: Bażanówka, Dąbrówka polska, Dębna, Długie, Falejówka, Jaćmierz, Jędruszkowce, Liszna, Markowce, Mrzygłód, Pakoszówka, Pisarowce, Płowce, Pobiedno, Posada jaćmierska, Posada olchowska, Posada sanocka, Posada zarszyńska, Raczkowa, Strachocina, Tyrawa wołoska, Zagórz, Zarszyn, z pow. sąd. Rymanów: Besko, Bzianka, Głębokie, Jaśliska, Klimkówka, Królik polski, Ładzin, Milcza, Mymoń, Posada dolna, Posada górna, Posada jaśliska, z pow. sąd. Bukowsko gminy: Bukowsko wieś, Nadolany, Nagórzany, Niebieszczany, Nowotaniec.

Powiaty sądowe.

69. Biała, Kęty.

70. Oświęcim, Zator.

71. Chrzanów, Jaworzno.

72. Wadowice, Andrychów.

73. Żywiec, Milówka.

74. Krzeszowice, Liszki.

75. Kraków.

76. Podgórze, Skawina.

77. Wieliczka, Dobczyce.

78. Sucha, Maków.

79. Myślenice, Kalwarya.

80. Nowy Targ, Czarny Dunajec.

81. Jordanów, Mszana dolna.

82. Krościenko, Stary Sącz.

83. Limanowa.

84. Nowy Sącz, Muszyna.

85. Bochnia, Niepołomice.

86. Wiśnicz, Zakliczyn.

87. Brzesko, Wojnicz.

88. Radłów, Żabno.

89. Tarnów.

90. Dąbrowa.

91. Grybów, Ciężkowice.

92. Gorlice, Biecz.

93. Tuchów, Pilzno.

94. Brzostek, Dębica.

95. Frysztak, Strzyżów.

96. Jasło.

97. Żmigród, Dukla.

98. Krosno.

99. Brzozów.

100. Tyczyn.

101. Rzeszów.

102. Mielec, Radomyśl.

103. Kolbuszowa.

104. Ropczyce.

105. Tarnobrzeg, Rozwadów.

106. Nisko, Ulanów.

107. Łańcut.

108. Sokołów, Głogów.

109. Przeworsk.

110. Leżajsk, Sieniawa.

111. Jarosław, Pruchnik.

112. Dubiecko, Dynów.

Reszta powiatów sądowych:

113. Sanok, Rymanów, Bukowski.

114. Lisko, Ustrzyki dolne, Lutowiska, Baligród, Stary Sambor.

115. Przemyśl.

116. Dobromil, Bircza, Niżankowice, Starasól.

117. Cieszanów, Lubaczów, Radymno.

118. Mościska, Sądowa Wisznia, Jaworów, Krakowiec.

119. Gródek, Janów, Rudki.

120. Komarno, Medenice, Łąka, Sambor.

121. Powiaty sądowe Lwów i Winniki.

Reszta powiatów sądowych:

122. Rawa ruska, Uhnów, Niemirów, Bełz.

123. Bóbrka, Chodorów, Szczerzec.

124. Żydaczów, Mikołajów, Żurawno, Kałusz.

125. Turka, Borynia, Skole.

126. Drohobycz, Podbuż, Łąka, Stryj.

127. Dolina, Bolechów, Rożniatów.

128. Bohorodczany, Sołotwina, Nadwórna, Delatyn.

129 Wojniłów, Halicz, Stanisławów.

130. Tłumacz, Tyśmienica, Ottynia, Potok złoty.

131. Kołomyja, Gwoździec, Peczeniżyn, Obertyn.

132. Kosów, Kuty, Śniatyn, Zablotów.

133. Borszczów, Mielnica, Zeleszczyki.

134. Horodenka, Tłuste, Czortków, Husiatyn, Kopyczyńce, Skałat.

135. Podwołoczyska, Grzymałów.

136. Trembowla, Budzanów, Tarnopol, Mikulińce.

137. Buczacz, Monasterzyska, Podhajce, Wiśniowczyk.

138. Rohatyn, Bursztyn, Bołszowce.

139. Brzeżany, Przemyślany, Gliniany, Kozowa.

140. Złoczów, Kamionka strumiłowa, Busk, Radziechów.

141. Żółkiew, Kulików, Mosty wielkie, Sokal.

142. Zborów, Olesko, Zbaraż, Nowe Sioło.

143. Brody, Załoźce, Łopatyn.

W myśl postanowienia §. 1. ustęp drugi mają prawo wyborcy należący do miejsco-

wości narodowej polskiej, a względnie ruskiej, wykonać swe prawo wyborcze w następujących okręgach wyborczych:

Wyborcy, należący do miejszości narodowości polskiej:

W pow. sąd. Kołomyja (okr. Nr. 131.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 21.,

w pow. sąd. Drohobycz (okr. Nr. 126.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 24.,

w pow. sąd. Stryj (okr. Nr. 126.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 30.,

w pow. sąd. Brody (okr. Nr. 143.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 43.,

w pow. sąd. Złoczów (okr. Nr. 140.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 44.,

w pow. sąd. Brzeżany (okr. Nr. 139.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 45.,

w pow. sąd. Zborów (Nr. 142.), Kozowa (Nr. 139.), Olesko (Nr. 142.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 46.,

w pow. Zbaraż, Nowe Sioło (Nr. 142.), Załoźce, Łopatyn (Nr. 143.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 47.,

w pow. sąd. Trembowla, Budzanów, Tarnopol, Mikulińce (Nr. 136.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 48.,

w pow. sąd. Skałat, Grzymałów, Podwołoczyska (Nr. 135.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 49.,

w pow. sąd. Czortków (Nr. 134.), Husiatyn, Kopyczyńce (Nr. 135.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 50.,

w pow. sąd. Borszczów, Mielnica, Zaleszczyki (Nr. 133.), Horodenka, Tłuste (Nr. 134.), Śniatyn, Kosów, Kuty, Zabłotów (Nr. 132.), Peczeniżyn, Gwoździec (Nr. 131.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 51.,

w pow. sąd. Tłumacz, Tyśmienica, Ottynia (Nr. 130.), Obertyn (Nr. 131.), Bohorodczany, Sołotwina, Nadwórna, Delatyn, (Nr. 128.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 52.,

w pow. sąd. Buczacz, Monasterzyska (Nr. 137.) i Potok złoty (Nr. 130.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 53.,

w pow. sąd. Podhajce, Wiśniowczyk (Nr. 137.), Rohatyn, Bursztyn, Bołszowce (Nr. 138.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 54.,

w pow. sąd. Bóbrka, Chodorów (Nr. 123.), Żydaczów, Mikołajów, Żurawno, Kałusz (Nr. 124.), Stanisławów, Halicz, Wojniłów (Nr. 129.), Dolina, Bolechów, Rożniatów (Nr. 127.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 55.,

w pow. sąd. Przemyślany, Gliniany (Nr. 139.), Szczerzec (Nr. 123.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 56.,

w pow. sąd. Kamionka strum., Busk, Radziechów (Nr. 140.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 57.,

w pow. sąd. Żółkiew, Kulików, Mosty wielkie (Nr. 141) mają prawo głosować w okręgu Nr. 58.,

w pow. sąd. Sokal, Bełz (Nr. 122. i 141.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 59.,

w pow. sąd. Rawa ruska, Uhnów, Niemirów (Nr. 122.) mają prawo głosować w okręgu N. 60.,

w pow. sąd. Gródek, Janów (Nr. 119.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 61.,

w pow. sąd. Cieszanów, Lubaczów (Nr. 117.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 62.,

w pow. sąd. Jaworów, Krakowiec, Radymno (Nr. 117. i 118.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 63.,

w pow. sąd. Mościska, Sądowa Wisznia, Rudki (Nr. 116. i 118.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 64.,

w pow. sąd. Stary Sambor, Starasól, Łąka, Medenica, Sambor, Komaruo (Nr. 114.

i 120) mają prawo głosować w okręgu Nr. 65.,

w pow. sąd. Turka, Borynia, Skole, Podbuż (Nr. 125. i 126.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 66.,

w pow. sąd. Lisko, Baligród, Ustrzyki dolne, Lutowiska (Nr. 114.), Dobromil, Bircza (Nr. 116.), Przemyśl, Niżankowice (Nr. 115.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 67.,

w pow. sąd. Sanok, Rymanów, Bukowsko (Nr. 113.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 68.

Wyborcy należący do mniejszości narodowej ruskiej:

w okręgach wyborczych Nr. 1—10. mają prawo głosować w okręgu Nr. 121.,

w okręgu Nr. 19. mają prawo głosować w okręgu Nr. 115.,

w okręgu wyb. Nr. 21. mają prawo głosować w okręgu Nr. 131.,

w okręgu wyb. Nr. 22. mają prawo głosować w okręgu Nr. 136.,

w okręgu Nr. 23. mają prawo głosować w okręgu Nr. 129.,

w okręgu wyb. Nr. 24. mają prawo głosować w okręgu Nr. 126.,

w okręgu wyb. Nr. 43. mają prawo głosować w okręgu Nr. 143.,

w okręgu wyb. Nr. 44. mają prawo głować w okręgu Nr. 140.,

w okręgu wyb. Nr. 45. mają prawo głosować w okręgu nr. 139.,

w gminach wymienionych w okręgach Nr. 46—68. włącznie mają prawo głosować w tych okręgach wyborczych od Nr. 113. do Nr. 143. włącznie, do których przydzielone są powiaty sądowe, w których owe gminy leżą,

w powiatach sąd. Muszyna (Nr. 84.) Grybów (Nr. 91.), Gorlice (Nr. 92.), Żmigród Dukla (Nr. 97.), Krosno (Nr. 98.), Brzozów (Nr. 99) mają prawo głosować w okręgu Nr. 113,

w pow. sąd. Sieniawa (Nr. 110.), Jarosław, Pruchnik (Nr. 111.), Dubiecko (Nr. 112.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 117.,

w pow. sąd. Lwów i Winniki (Nr. 121.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 113.

§. 3.

Jeśli pewien powiat sądowy. jako taki przydzielony został do okręgu wyborczego, to należy brać ów powiat sądowy w tych rozmiarach terytoryalnych, jakie posiadał w czasie przedsięwzięcia wyboru; w odnośny wszakże powiat sądowy nie wchodzą gminy (część gmin) wyraźnie wcielone do innego okręgu wyborczego. W razie utworzenia nowego powiatu sądowego, mają aż do chwili wydania ustawy, zmieniającej ordynacyę wyborczą do Sejmu, uprawnieni do wyboru w nowo utworzonym powiecie sądowym wykonywać swe prawa wyborcze w tym okręgu wyborczym, gdzie przydzielony jest ów powiat sądowy, do którego należeli przed utworzeniem nowego okręgu sądowego.

Postanowienia poprzedniego ustępu mają analogiczne zastosowanie także do gmin (części gmin).

Jeżeli z miastem (miasteczkiem, które jako takie lub jako śródmieście wcielone jest w pewien okręg wyborczy, łączą się inne miejscowości (części miejscowości) w jedną gminę miejscową, wówczas tylko uprawnieni do wyboru z samego miasta (miasteczka) wybierają w swym okręgu wyborczym, o ile cała gmina miejscowa nie jest w dodatku wyraźnie przydzielona do odnośnego okręgu wyborczego.

§. 4.

Każda gmina miejscowa i każda wymieniona część gminy (miejscowość, okręg miejski, miasta) jest miejscem wyboru.

Gminy miejscowe, które wedle ostatniego powszechnego spisu ludności liczą 500 lub mniej mieszkańców, mogą być w drodze rozporządzenia politycznej władzy krajowej złączone z najbliżej położonemi gminami tego samego okręgu wyborczego w grupy wyborcze.

Poszczególne takie gminy mogą być także przydzielone do najbliższych ponad 500 mieszkańców liczących gmin. W obu jednakże wypadkach nie mogą tworzące jedną grupę gminy liczyć razem ponad 2.000 mieszkańców.

Przy rozporządzeniach w duchu powyższego ustępu należy trzymać się zasady, ażeby miejsce wyboru tak było obrane, iżby wyborcy dostać się tam mogli bez nadmiernej straty czasu.

Zarządzenia, wydane w myśl drugiego ustępu, należy ogłosić w interesowanych gminach w przyjęty tam sposób równocześnie z rozpisaniem wyborów.

§. 5.

Rolnicy, wybierający posłów z koła zawodowego III a, będą podzieleni na trzy okręgi wyborcze, a mianowicie:

1. Okręg krakowski, obejmujący posiadaczy gruntowych dawnego obwodu krakowskiego, wadowickiego, tarnowskiego, sądeckiego, rzeszowskiego, sanockiego i przemyskiego, którzy razem wybierają 10 posłów.

2. Okręg lwowski, obejmujących posiadaczy gruntowych dawnego obwodu lwowskiego, brzeżańskiego, złoczowskiego i tarnopolskiego, którzy razem wybierają 6 posłów.

3. Okręg stanisławowski, obejmujący posiadaczy gruntowych dawnego obwodu stanisławowskiego, stryjskiego, samborskiego, czortkowskiego i kołomyjskiego, którzy razem wybierają 6 posłów.

Miejscem wyboru w okręgu krakowskim jest miasto Kraków.

Miejscem wyboru w okręgu lwowskim jest miasto Lwów.

Miejscem wyboru w okręgu stanisławowskim jest miasto Stanisławów.

Siedmnastu posłów kół zawodowych III lit. b—g włącznie wybierają reprezentacye zawodowe uprawnione w myśl §. 3. statutu krajowego do wyboru posłów do Sejmu wedle postanowień swoich statutów co do wyboru przewodniczących. Posłami do Sejmu mogą być jednak wybierane także osoby nienależące do danych zawodów.

II. O prawie wyborczem i wybieralności.

§. 6.

W okręgach powszechnego głosowania uprawnioną do wyboru posła jest każda osoba płci męskiej, jeżeli w dniu rozpisania wyborów:

a) jest obywatelem austryackim;

b) ukończyła 24 lat życia;

c) nie jest wyjętą ani wyłączoną od prawa wyborczego wedle ordynacyi sejmowej i

d) w dniu rozpisania wyborów ma swe mieszkanie przynajmniej od roku w gminie (obszarze dworskim), w której prawo wyborcze ma być wykonanem. Osoby płci żeńskiej są uprawnione do wyboru, jeżeli oprócz powyższych wymogów:

a) opłacają bądź jakiekolwiek podatki bezpośrednie, bądź pozostają w służbie publicznej kraju, państwa, powiatów lub gmin;

b) albo mają stopień akademicki doktora, magistra farmancyi lub też są uprawnione do pobierania studyów akademickich w charakterze słuchaczek zwyczajnych lub nadzwyczajnych.

Wybieralną na posła jest każda osoba mająca obywatelstwo austryackie, jeżeli ukończyła 30 lat życia i nie jest wyjętą, ani wyłączoną wedle postanowień niniejszej ordynacyi wyborczej.

Uprawnieni do głosowania będą wpisani do listy wyborczej w każdej miejscowości wyboru (§. 4.). Dla wyborców uprawnionych do głosowania w okręgach swej większości narodowościowej będą sporządzone osobne listy wyborcze, w które wpisani będą uprawnieni na swe żądania (§. 1. ustęp drugi i §. 3.).

W grupie kół zawodowych III a uprawnionymi do głosowania są rolnicy, opłacający ze swoich posiadłości gruntowych co najmniej 150 koron rocznie tytułem państwowego podatku gruntowego.

W grupach kół zawodowych III b—g włącznie uprawnionymi do głosowania są wszyscy uprawnieni do głosowania przy wyborze przewodniczących danych Izb, Związków i Stowarzyszeń zawodowych.

W grupie kół zawodowych III a—g włącznie wymagane są nadto ogólne warunki prawa wyborczego i wybieralności powyżej określone.

§. 7.

Prawo wyborcze może być wykonywane tylko osobiście. Kobietom wolno głosować także przez mężów. Każdy uprawniony do wyboru ma tylko jeden głos.

Uprawniony do wyborów w okręgach powszechnego prawa głosowania wykonywa swe prawo wyborcze w gminie, w której w dniu rozpisania wyborów ma przynajmniej od roku stałą siedzibę. Jeżeli w danej gminie jest więcej okręgów wyborczych, wykonywa uprawniony swe prawo wyborcze w tej dzielnicy gminy, w której mieszka w czasie rozpisania wyboru.

Jeżeli uprawniony do wyboru korzysta z prawa służącego wyborcom mniejszości narodowej polskiej lub ruskiej, wówczas głosuje także w gminie, w której w dniu rozpisania wyborów ma przynajmniej od roku stałą siedzibę.

Osoby zamieszkałe na obszarze dworskim wykonują swe prawo wyborcze w tej gminie, z którą obszar dworski stanowi jedną miejscowość. W razie wątpliwości, lub gdy wypadek powyższy nie zachodzi, oznaczy polityczna władza krajowa tę gminę miejscową, w której mieszkańcy obszaru dworskiego mają wykonywać swe prawo wyborcze.

Jeśli uprawniony do wyboru w dniu rozpisania wyboru przynajmniej od roku posiadał więcej miejsc zamieszkania, to dla wykonania prawa wyborczego jest to miejsce zamieszkania rozstrzygające, w którem on w czasie rozpisania wyborów piastuje publiczny urząd, lub też — o ile ów warunek nie zachodzi — ma siedzibę swej działalności zawodowej, albo — skoro i to kryteryum nie da się zastosować — gdzie w oznaczonym czasie znajduje się główne miejsce zamieszkania w kraju.

Jeśli rozstrzygnięcia nie można wydać po myśli istniejących postanowień, wolno uprawnionemu do wyboru swobodnie oznaczyć, w której gminie, mieszczącej w sobie jego miejsce zamieszkania, chce wykonać swe prawo wyborcze.

§. 8.

Pozostający w stałej lub czasowej czynnej służbie oficerowie, duchowni, wojskowi, gażyści bez klasy rangi i osoby stanu żołnierskiego siły zbrojnej, względnie żandarmeryi, wliczając również czasowo urlopowanych — nie mogą ani wybierać ani być wybrani.

Od wybieralności wyłączeni są nadto wszyscy w stałej lub czasowej czynnej służbie pozostający urzędnicy siły zbrojnej.

Nie doznaje wszakże ograniczenia wybieralność tych przynależnych do siły zbrojnej, którzy z powodu ustawowego obowiązku odbywania ćwiczeń wojskowych (służbowych) znajdują się w danej chwili w służbie czynnej.

§. 9.

Od prawa wyboru i wybieralności są wykluczeni:

1 Wszystkie osoby, pozostające pod władzą ojcowską, opieką lub kuratelą.

2. Ci, którzy pobierają zaopatrzenie ubogich z funduszów publicznych lub gminnych, lub też w roku bezpośrednio poprzedzającym wybór zaopatrzenie takie pobierali, lub którzy wogóle są ciężarem dla dobroczynności publicznej.

Nie należy wszakże ze względu na prawo wyborcze uważać za takie zaopatrzenie, ani za akt dobroczynności publicznej: wsparć z kas chorych, rent z powodu wypadku, starości lub nieudolności do pracy, bezpłatnego utrzymania w publicznych zakładach leczniczych, uwolnienia od opłaty szkolnej, udzielenia środków naukowych, lub stypendyów, ani też zapomóg z powodu klęski.

3. Osoby, do których majątku otworzono konkurs, aż do chwili jego ukończeczenia, a jeśli dłużnik jest kupcem, aż do odzyskania napowrót zdolności do praw określonych w §. 246. ordynacyi konkursowej z 25. grudnia 1868 Dz. u. p. nr. 1. ex 1869.

4. Osoby, które z powodu zbrodni lub z powodu przekroczenia kradzieży, sprzeniewierzenia lub udziału w nich, oszustwa, stręczenia do nierządu (§§. 460, 461., 463., 464., 512., u. k.), z powodu oznaczonych w paragrafie 1. ustawy z dnia 28. maja 1881 Dz. u. p. Nr. 47 i w § 1. ustawy z 25. maja 1883 Dz. u. p. Nr. 78 — czynów karygodnych, lub z powodu przekroczenia z §§. 1., 2., 3., 4. i 5. przedostatni ustęp ustawy z 24-go maja 1885 Dz. u. p. Nr. 89 skazane zostały na karę.

Ten skutek zasądzenia ustaje co do zbrodni wyliczonych w §. 61. 1. do 10. ustawy z d. 15. listopada 1867 Dz. u. p. Nr. 131 z końcem kary; co do innych zbrodni po upływie lat 10, jeśli winny skazany został co najmniej na karę lat pięciu, zresztą po upływie lat pięciu, co do innych zaś przytoczonych wyżej czynów karygodnych po upływie lat trzech od ukończenia kary.

5. Osoby, które skazane zostały na karę z powodu przekroczenia §§. 45., 47., 48 i 49. ustawy wojsk. z dnia 11. kwietnia 1899 Dz. u. p. Nr. 41, na przeciąg lat trzech od ukończenia kary.

6. Osoby, które z powodu przekroczenia przeciwko ustawowym postanowieniom karnym, wydanym dla ochrony wolności wyborczej, sądownie skazane zostały na karę, jeśli ów czyn popełnionym został przy wyborach do Izby posłów Rady państwa lub Sejmu.

7. Osoby, które oddane zostały pod nadzór policyjny lub do zakładu robót przymusowych, aż po upływie lat trzech po wygaśnięciu nadzoru policyjnego, względnie po wypuszczeniu z zakładu robót przymusowych

8. Osobom, którym przez sądy odjętą została ojcowska władza nad dziećmi, dopóki owe dzieci pozostają pod cudzą opieką, w każdym razie w ciągu lat trzech po sądowem zarządzeniu.

9. Osoby, które z powodu opilstwa lub nałogowego pijaństwa na podstawie u. k. lub innych postanowień ustawowych więcej niż dwukrotnie skazane zostały na karę aresztu, na przeciąg lat trzech od chwili ukończenia tej kary.

III. O rozpisaniu i przygotowaniu wyborów

§. 10.

C. k. Namiestnik oznaczy dnie wyborów w ten sposób, iżby wszystkie potrzebne przygotowania przed nadejściem takiego dnia były ukończone.

Rozpisanie powszechnych wyborów na Sejm krajowy ma być w ten sposób przeprowadzone, iż naprzód mają być wybrani w ciągu 2 po sobie następujących dni wszyscy posłowie z powszechnego głosowania, a następnie w dalszym dniu wszyscy posłowie z kół zawodowych.

Rozpisanie wyborów należy podać do wiadomości za pośrednictwem urzędowej

gazety krajowej i plakatami we wszystkich gminach i miejscach wyboru w obrębie Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Księstwem Krakowskiem.

Rozpisanie poszczególnych wyborów uzupełniających należy ogłosić w urzędowej gazecie krajowej i plakatami w gminach i miejscach wyboru okręgu wyborczego.

§. 11.

Uprawnieni w okręgach powszechnego głosowania do wyboru w poszczególnych gminach łącznie z uprawnionymi do wyboru obszaru dworskiego, który ewentualnie w myśl §. 6. 2. ustęp wziąć należy w rachubę, będą przez naczelnika gminy (burmistrza) w alfabetycznym porządku z podaniem charakteru, mieszkania wpisani do specyalnych list wyborczych.

Jeżeli uprawnieni do wyboru w jednej gminie wybierają w różnych okręgach wyborczych, należy do każdej części gminy, przydzielonej do pewnego okręgu wyborczego, sporządzić odrębną listę wyborczą.

Podobnie, jeżeli czynność wyborcza w odrębie jednej gminy dokonywa się w kilku lokalach wyborczych (§. 16. ust. 4.), do których przydziela się wyborców według ich terytoryalnej przynależności, należy listę wyborczą sporządzić odrębnie dla każdego z odnośnych terytoryalnych obszarów gmin.

Jeżeli uprawnieni do wyborów z kilku gmin wybierają w miejscu wyboru grupy wyborczej, to listy wyborcze poszczególnych gmin miejscowych, zestawione jako listy częściowe, tworzyć winny podstawę czynności wyborczej, tak jednak, aby nie potrzeba było sporządzać z nich jednej listy wspólnej. Listy wyborcze zakładać należy conajmniej w dwóch egzemplarzach, z których jeden po ukończeniu czynności wyborczej pozostanie w ewidencyi u naczelnika gminy, a z końcem każdego roku przez ośmiodniowy termin, który należy ogłosić, będzie wyłożony do przejrzenia dla każdego.

Te postanowienia odnoszą się również do osobnych list wyborczych dla wyborców mniejszości narodowej (1. i §. 5)..

§. 12.

Po sporządzeniu listy wyborczej winien naczelnik gminy oba jej egzemplarze jak niemniej oba egzemplarze wyborców mniejszości narodowej przedłożyć swojej bezpośrednio przełożonej państwowej politycznej władzy. Dla miast z własnych statutem, wyjąwszy stolicę kraju, wyznacza polityczna władza krajowa starostwo, które ma przeprowadzić zbadanie list wyborczych i rozstrzygać reklamacye; tej władzy ma naczelnik gminy przedłożyć listy wyborcze.

Państwowa władza polityczna winna dostrzeżone usterki w liście wyborczej sprostować z urzędu i jeden egzemplarz sprostowanej listy zwrócić naczelnikowi gminy, ten zaś winien listę wyłożyć do dowolnego przeglądu na dni czternaście w lokalu urzędowym gminy codziennie przez czas, który oznacza władza polityczna, a który należy publicznie ogłosić i wyłożenie listy wyborczej podać do publicznej wiadomości z wyznaczeniem czternastodniowego terminu reklamacyjnego, który się ma liczyć od dnia dokonanego ogłoszenia. Jeśli uprawnieni do wyboru z jednej gminy wybierają w różnych okręgach wyborczych (§. 11. ustęp drugi, zdanie pierwsze), to listy wyborcze wyłożyć należy w odrębie odnośnych okręgów wyborczych.

W gminach, liczących ponad 5.000 mieszkańców, winna być lista wyborcza co dnia przynajmniej na ośm godzin wyłożona do przejrzenia; przytem należy listę wyborczą w czas odbić w dostatecznej liczbie egzemplarzy i każdemu od początku terminu reklamacyjnego na żądanie wydawać za zwrotem przypadających za egzemplarz kosztów sporządzenia.

Kto się domaga wydania mu egzemplarza odbitej listy wyborczej, ma o tem donieść naczelnikowi gminy w ciągu dni ośmiu po rozpisaniu wyboru; uskutecznio-

ne zgłoszenie obowiązuje zgłaszającego do odbioru i opłacenia kosztów sporządzenia, przypadających na zamówione egzemplarze list wyborczych.

Zgłoszenia nadchodzące po upływie tego czasu nie będą uwzględniane.

W ciągu dalszych dni ośmiu należy złożyć 50 prc. przypuszczalnych kosztów sprządzenia u naczelnika gminy, w przeciwnym bowiem razie zgłoszenie będzie bezskuteczne.

Resztę kosztów należy uiścić przy odbiorze listy, a w razie nieodebrania listy przez zamawiającego mogą być one ściągnięte także w drodze egzekucyi politycznej.

Pod tymi samymi warunkami wydać należy każdemu na żądanie również dodatki do listy wyborców.

§. 13.

Osoby, którym w odnośnem ciele wyborczem przysługuje prawo wyborcze, mogą reklamacyę przeciwko liście wyborczej z powodu wciągnięcia nieuprawnionych do wyboru, lub niewciągnięcia uprawnionych do wyboru wnosić ustnie lub pisemnie u naczelnika gminy. Jeśli zażądane zostanie wykreślenie kogoś wpisanego do listy wyborczej, to należy do niego wystosować zawiadomienie, aby miał sposobność ustnie lub pisemnie złożyć w przeciągu 24 godzin oświadczenie w tej sprawie wobec naczelnika gminy lub władzy powiatowej do rozstrzygnięcia.

Przeciwko orzeczeniu starostwa w sprawie reklamacyi może ten, kto wniósł reklamacyę, lub osoba, do której odnosi się wydane rozstrzygnięcie, wnieść w przeciągu dni trzech odwołanie do politycznej władzy krajowej.

Rozstrzygnięcie politycznej władzy krajowej jest w każdym wypadku ostateczne. Reklamacye i odwołania wniesione po upływie terminu należy jako spóźnione odrzucić. Reklamacye należy w każdym poszczególnym wypadku wnosić oddzielnie, jeżeli reklamacyę wnosi się z powodu opuszczenia uprawnionego do wyboru, należy do niej dołączyć dokumenty potrzebne dla wykazania uprawnienia danej osoby do wyboru. Reklamacye i odwołania, w których nie przestrzegano tych przepisów, należy a limine odrzucić. Dokumenty potrzebne dla wykazania uprawnienia do wyboru wolne są od stempla. Jeśli rozstrzygnięcie czyni zadość żądaniu reklamacyi, ma państwowa władza polityczna, wykazana w trzecim ustępie, przeprowadzić odpowiadające rozstrzygnięciu sprostowania listy wyborczej.

Pomijając ten wypadek, ma być licząc od chwili ogłoszenia listy wyborczej (§. 12. ustęp drugi), sprostowanie listy wyborczej przedsiębrane tylko o tyle, że państwowa władza polityczna aż do 24 godzin przed terminem wyborów obowiązana jest wykreślić z listy wyborczej te wciągnięte do niej osoby, u których zaszła lub dodatkowo na jaw wyszła utrata austryackiego obywatelstwa lub też okoliczność uzasadniająca w myśl §§. 8. i 9. wyłączenie lub wykluczenie od uprawnienia wyborczego.

O przedsięwziętych przez państwową władzę polityczną sprostowaniach listy wyborczej należy uwiadomić naczelnika gminy, aby owe sprostowania przeprowadzone być mogły także w egzemplarzu listy, znajdującym się w przechowaniu w urzędzie gminnym.

§. 14.

Skoro tylko lista wyborcza po rozstrzygnięciu w sprawie reklamacyi została sprostowana, winna państwowa władza polityczna, wskazana w §. 12. ust. 1., a dla danego miejsca wyboru właściwa, wystawić wyborcom karty legitymacyjne dla wyboru posłów. Jeśli gminy należące do rozmaitych powiatów politycznych złączone zostaną w grupy wyborcze (§. 31)., to listy wyborcze tych gmin po ukończeniu postępowania reklamacyjnego przesłać należy celem sporządzenia kart legitymacyjnych tej pań-

stwowej władzy politycznej, której podlega miejsce wyboru.

Karty legitymacyjne zawierać będą numer bieżący odnośnej listy wyborczej, miejsce, dzień i godzinę rozpoczęcia czynności wyborczej, jako też godzinę zakończenia oddawania głosów, nakoniec nazwisko i miejsce zamieszkania uprawnionego do wyboru.

W miastach z własnymi statutami można naczelnikowi gminy poruczyć sporządzenie kart legitymacyjnych.

Wyborcom należy karty legitymacyjne doręczać do mieszkania; doręczenie może być poruczone naczelnikowi gminy.

Należy także wezwać wyborców w przyjęty w danem miejscu sposób, aby w wypadkach, gdyby z jakiejkolwiek przyczyny najpóźniej na 24 godzin przed dniem wyboru karty legitymacyjne nie zostały im doręczone, odebrali je sami osobiście w miejscu wskazanem w ogłoszeniu.

W miejsce zgubionych kart legitymacyjnych winna władza, powołana do sporządzenia pierwotnej karty, wystawić uprawnionemu do wyboru na jego żądanie duplikat.

§. 15.

Dla przeprowadzenia wyboru posłów należy wyborcom doręczyć wraz z kartami legitymacyjnemi karty głosowania, które zaopatrzone być muszą pieczęcią urzędową państwowej władzy politycznej wskazanej w §. 14. ustęp 1, albo też wystawiającej karty legitymacyjne władzy gminnej (§. 14. ust. 3.), nadto zaś uwaga, że każda inna przez władzę niewydana karta głosowania będzie uważana za nieważną.

W miejsce zagubionych lub niezdatnych do użycia kart głosowania winna władza powołana do wystawiania pierwotnych kart, lub też w dniu wyboru komisarz wyborczy wydać na żądanie uprawnionych do wyboru inne karty głosowania. Komisarz wyborczy wydaje także kartki głosowania potrzebne do przedsiębrania ściślejszych wyborów.

Termin i czas trwania oddawania głosowania należy oznaczyć w taki sposób, by wykonanie prawa wyborczego było wyborcom ile możności zapewnione.

IV. O przeprowadzeniu wyborów posłów w okręgach powszechnego głosowania.

§. 16

Kierownictwo czynności wyborczej, która ma być przeprowadzona w obecności komisarza wyborczego, porucza się komisyi utworzonej z wyborców, która składać się ma z siedmiu członków, w gminach zaś liczących mniej niż 1000 mieszkańców z pięciu członków, w dopełniającej zaś komisyi z trzech członków.

Z reguły należy ustanowić dla każdego miejsca wyborczego komisyę wyborczą.

Jeśli ze względu na terytoryalną rozległość lub na liczbę ludności jest pożądanem, może bezpośrednio przełożona państwowa władza polityczna gminy ustanowić w poszczególnych gminach miejscowych lub miejscowościach kilka komisyi wyborczych w obrębie całego terytoryum gminy lub miejscowości. Wyborców ma się przytem przydzielać poszczególnym komisyom wyborczym według alfabetycznego porządku lub wedle przynależności terytoryalnej; zarządzenia tego rodzaju należy wcześnie ogłosić w gminie wedle przyjętego tam sposobu. Gmina miejsca wyboru ma dla każdej komisyi wyborczej dostarczyć odpowiedniego lokalu.

W gminach mających osobne listy wyborcze dla miejszości narodowej musi być wśród członków komisyi reprezentowaną także mniejszość narodowa.

§. 17.

Komisarza wyborczego wyznacza dla stolicy kraju polityczna władza krajowa,

dla wyborców zaś poza stolicą kraju to starostwo, w którego obrębie znajduje się miejsce wyboru, albo też któremu polityczna władza krajowa poruczyła wyznaczenie komisarza wyborczego.

Urząd komisarza wyborczego jest bez naruszenia przepisów obowiązujących publicznych urzędników urzędem honorowym, a każdy, kto w danem miejscu wyboru posiada uprawnienie do wyboru, obowiązany jest przyjąć ów urząd.

Każdej komisyi przydziela komisarz wyborczy protokolanta, który ma spisać protokół o przebiegu czynności wyborczej i pomieścić w nim wszystkie ważne zajścia, jakie zdarzą się przy czynności wyborczej, zwłaszcza zaś rozstrzygnięcia wydane przez komisyę wyborczą.

§. 18.

W grupie powszechnego głosowania reprezentacya gminna miejsca wyborczego i komisarz wyborczy wyznaczają po trzech, względnie po dwóch członków komisyi wyborczej z pośród uprawnionych do wyboru w miejscu wyboru w odnośnem ciele wyborczem.

Wyznaczeni we wskazany powyżej sposób członkowie w liczbie sześciu, względnie czterech, wybierają absolutną większością siódmego, względnie piątego członka komisyi wyborczej, który w miejscu wyborczem musi być uprawniony do wyboru.

Jeśli taka większość głosów także przy drugiem głosowaniu nie dojdzie do skutku wyznacza tego członka komisarz wyborczy. W grupie wyborczej dopełniającej wyznacza dwóch członków komisyi Wydział Rady powiatowej, jednego komisarz wyborczy.

§. 19.

Członkowie komisyi wyborczej wybierają ze swego grona przewodniczącego względną większością głosów.

Przy równości głosów rozstrzyga los, który wyciągnie komisarz wyborczy.

§. 20.

Uchwały komisyi wyborczej zapadają bezwzględną większością głosów bez względu na liczbę głosujących.

Przewodniczący komisyi wyborczej głosuje tylko przy równo podzielonych głosach i rozstrzyga w takim wypadku swym głosem.

§. 21.

Rozstrzygnięcie co do dopuszczenia do losowania, lub co do ważności oddanych głosów przysługa komisyi wyborczej tylko wtedy:

a) jeżeli przy oddawaniu głosów zajdą wątpliwości co do tożsamości wyborcy;

b) jeżeli wyłoni się kwestya co do ważności lub nieważności niektórych oddanych głosów lub

c) jeżeli przeciwko uprawnieniu wyborczemu osoby wciągniętej do list wyborczych podniesione zostaną w ciągu czynności wyborczej zarzuty.

Zarzut w duchu ustępów a) i c) podniesiony być może nie tylko przez komisarza wyborczego i przez członków komisyi wyborczej, lecz także przez wyborców, przez tych ostatnich zaś ustnie lub pisemnie i to tylko póty, póki osoba, której uprawnienie wyborcze zostało zakwestyonowane, nie oddała głosu, a w wypadku pod c) wymienionym tylko o tyle, o ile podniesiono twierdzenie, iż odnośna osoba od czasu ustalenia listy wyborczej utraciła uprawnienie do wyboru z przyczyn wyłuszczonych w §. 4.

Rozstrzygnięcie komisyi wyborczej zapaść musi w każdym poszczególnym wypadku przed dalszym ciągiem aktu wyborczego.

Rekurs przeciwko takiemu rozstrzygnięciu jest niedopuszczalny.

§. 22.

Komisarz wyborczy winien dbać o utrzymanie spokoju i porządku przy czyn-

ności wyborczej i o przestrzeganie przepisów ordynacyi wyborczej, ma on też nie dopuścić do przekroczenia przez komisyę wyborczą jej zakresu działania.

§. 23.

Wydane wyborcom karty legitymacyjne mają być uważane za wezwanie, aby bez żadnego dalszego wezwania jawili się w oznaczonym w nich dniu i w ciągu wyznaczonych w nich godzin celem dokonania wyboru.

Tylko zaopatrzeni w kartę legitymacyjną wyborcy mają celem oddania głosów wstęp do lokalu wyborczego; po oddaniu głosów winni natychmiast opuścić lokal wyborczy. O ile to dla niezamąconego przeprowadzenia wyborów okaże się potrzebnem, należy wyborców tylko pojedynczo wpuszczać do lokalu wyborczego. Zarządzenie takie wydać może polityczna władza powiatowa lub komisarz wyborczy.

Do obecności przy akcie wyborczym należy na życzenie stron, ubiegających się o wybór, przypuścić do pięciu — w większych miastach do dziesięciu — mężów zaufania z pośród uprawnionych do wyboru Mają oni prawo być przy akcie wyborczym aż do ogłoszenia wyniku obliczenia głosów.

Tych mężów zaufania przed wyborem strony ubiegające się o wybór wymieniają politycznej władzy powiatowej, która oznacza odpowiednią liczbę z pośród proponowanych, uwzględniając o ile możności wszystkie strony ubiegające się o wybór.

Mężowie zaufania mają być jedynie świadkami czynności wyborczej i oprócz możności podnoszenia zarzutów, przysługującej wyborcom wedle §. 21. lit. a) i c), nie przysłuża im żaden wpływ na tok czynności wyborczej.

Podczas czynności wyborczej zakazane są przemowy do wyborców, jako też wszelkie inne sposoby agitacyi wyborczej tak w lokalu wyborczym jak w budynku, w którym znajduje się ów lokal, niemniej w bliższem otoczeniu budynku w obrębie, który oznacza polityczna władza powiatowa. Należy postarać się o to, by ruch wyborców do i z lokalu wyborczego mógł odbywać się bez przeszkód.

W lokalu woborczym winny odnośne gminy dostarczyć przyborów do pisania i potrzebnych sprzętów dla wypełniania kart głosowania.

§. 24.

W dzień wyboru o oznaczonej godzinie i w przeznaczonem do tego miejscu zebrania rozpoczyna się czynność wyborczą ukonstytuowaniem się komisyi wyborczej, która odbiera listę wyborców, tudzież przygotowane wykazy głosowania i arkusze obliczenia głosów.

Jeśli z braku ustawowych warunków nie może odbyć się ukonstytuowanie komisyi wyborczej, wykonywa funkcye jej komisarz wyborczy.

§. 25.

Głosowanie odbywa się zapomocą kart głosowania.

Przy wyborze wolno używać jedynie wydanych przez władzę kart głosowania, a to pod rygorem nieważności oddanego głosu.

§. 26.

Bezpośrednio przed rozpoczęciem głosowania winna komisya wyborcza przekonać się, że urna, przeznaczona do składania kart głosowania, jest próżna.

Głosowanie rozpoczyna się tem, że członkowie komisyi wyborczej oddają swe głosy. Następnie oddają głosy wyborcy.

Każdy wyborca winien przy oddaniu głosu okazać swą kartę legitymacyjną.

Osoby, które oddają swe głosy, winny być po nazwisku zapisywane w wykazie głosowania, którego jeden egzemplarz ma spisywać protokolant, drugi zaś — jeden z członków komisyi wyborczej.

Dla wyborców wpisanych do listy wyborczej mniejszości narodowej spisuje się osobny protokół w dwóch egzemplarzach.

§. 27.

Przy głosowaniu przewodniczący komisyi wyborczej odbiera od każdego wyborcy złożoną kartę głosowania, wkłada każdą z osobna nieotworzoną do urny wyborczej i czuwa nad tem, by zamiast jednej nie oddano więcej kart głosowania.

§ 28.

W oznaczonej godzinie należy oddawanie głosów ukończyć. Wyborcy jednak, którzy jeszcze przed upływem oznaczonej godziny zamknięcia głosowania zjawili się w lokalu wyborczym i w przeznaczonej przez komisyę wyborczą poczekalni dla wyborców lub bezpośrednio przed lokalem wyborczym, nie mogą być wykluczeni od oddania głosu.

Jeżeli zajdą okoliczności, przeszkadzające rozpoczęciu, dalszemu ciągowi lub też ukończeniu aktu wyborczego, może komisya wyborcza za zezwoleniem komisarza wyborczego odłożyć lub przedłużyć akt wyborczy do dnia następnego.

Każde takie odroczenie lub przedłużenie należy obwieścić wcześnie w sposób w miejscu używany.

Jeżeli rozpoczęło się już oddawanie głosów, ma komisya wyborcza i komisarz wyborczy akty wyborcze i urnę wyborczą wraz ze znajdującemi się w niej kartkami głosowania opieczętować aż do dalszego ciągu aktu wyborczego.

§. 29.

Po ukończeniu oddawania głosów, o czem orzeka przewodniczący komisyi wyborczej, należy zamknąć lokal wyborczy, w którym mają tylko pozostać: komisarz wyborczy, członkowie komisyi wyborczej, oraz protokolant i mężowie zaufania (§. 23.).

Przed skrutynium przewodniczący komisyi wyborczej pomiesza kartki wyborcze w urnie wyborczej, poczem wyjmuje je i przelicza. Następnie jeden z członków komisyi wyborczej rozwija każdą kartkę głosowania z osobna, a przejrzawszy ją, oddaje przewodniczącemu, który odczytuje kartę głośno i podaje dalej do oglądnięcia innym członkom komisyi.

Dwóch członków komisyi wyborczej prowadzić ma co do osób, które otrzymały głosy, po jednym egzamplarzu listy głosowania; w liście tej ma być wymieniony imiennie każdy, kto otrzymał głos na posła, a obok jego nazwiska należy położyć liczbę 1, przy drugim na niego oddanym głosie 2, przy trzecim liczbę 3 i t. d. Obie listy głosowania muszą zgadzać się ze sobą i mają być podpisane przez wszystkich członków komisyi i przez komisarza wyborczego.

§. 30.

Głosy, które padły na osobę wykluczoną w myśl §. 8. od wybieralności, głosy przywiązane do warunków, lub do których dodano zlecenie dla osoby mającej być wybraną, wreszcie głosy, z których nie można dokładnie rozpoznać oznaczonej nimi osoby, są nieważne i nie dolicza się ich do głosów oddanych.

Niewypełnionych kart głosowania nie należy doliczać również do oddanych głosów.

Jeżeli karta głosowania zawiera więcej nad jedno nazwisko należy uwzględnić tylko nazwisko najpierw wymienione w karcie głosowania, względnie w rubryce tejże.

§. 31.

Po ukończeniu aktu wyborczego zamyka się protokół prowadzony z tegoż aktu, poczem podpisują go wraz ze spisem głosowania członkowie komisyi wyborczej, komisarz wyborczy i protokolant; następnie ma być protokół wraz z dołączoną listą wyborczą, ze spisem głosowania, z ważnemi tudzież z uznanemi za nieważne kartami głosowania wspólnie opieczętowany,

zaopatrzony napisem oznaczającym treść i oddany komisarzowi wyborczemu.

Wynik obliczenia głosów ma być ogłoszony przez przewodniczącego komisyi wyborczej po ponownem otwarciu lokalu wyborczego.

Jeżeli wybór posła jest już dokonany, ma komisarz wyborczy odesłać akt wyborczy politycznej władzy krajowej, jeżeli zaś oddawanie głosów dla jednego i tego samego wyboru odbywa się więcej aniżeli na jednym zgromadzeniu wyborczem, tudzież wypadku §. 26. ustęp ostatni, odesłać je ma do komisarza wyborczego ustanowionego dla głównej komisyi wyborczej.

Jeżeli nie wszyscy członkowie komisyi wyborczej podpiszą akty wyborcze, należy przyczynę tego uwidocznić w protokole wyborczym.

Akt wyborczy z głosowania wyborców mniejszości narodowej przesyła komisarz wyborczy głównej komisyi danego okręgu wyborczego.

§. 32.

W wypadkach, w których oddawanie głosów dla jednego i tego samego wyboru odbywa się na więcej, aniżeli na jednem zgromadzeniu wyborczem, niemniej w wypadku §. 26. ustęp ostatni, winna dokonać zestawienia ogólnego wyniku wszystkich razem aktów głosowania główna komisya wyborcza, która ma odebrać akty wyborcze nadesłane w tym celu przez komisyi wyborcze komisarzowi wyborczemu, ustanowionemu dla głównej komisyi wyborczej.

Główna komisya wyborcza zbiera się w obecności komisarza wyborczego w miejscowości wyznaczonej przez polityczną władzę krajową, a składać się ma z siedmiu członków, z których po trzech członków wyznacza reprezentacya gminna siedziby głównej komisyi wyborczej i komisarz wyborczy z pomiędzy osób, które w tej miejscowości uprawnione są do wyboru w odnośnem ciele wyborczem; siódmego członka wybiera się albo mianuje po myśli postanowień §. 18. Przewodniczącego głównej komisyi wyborczej wybierają członkowie komisyi ze swego grona względną większością głosów.

Podczas zestawienia wyniku wyborów dozwolony jest wstęp do lokalu tej komisyi tylko komisarzowi wyborczemu i członkom komisyi wyborczej.

Stwierdzone przez pojedyncze komisye wyborcze wyniki aktów wyborczych winna główna komisya wyborcza zestawić, nie wdając się w badanie czynności urzędowych tychże komisyi.

Po zestawieniu ogólnego wyniku wyborów zamyka się prowadzony z tego protokół, który podpiszą członkowie komisyi wyborczej, komisarz wyborczy i protokolant, poczem protokół ten opieczętowany zostanie wraz z dołączonymi aktami wyborczymi, nadesłanymi przez poszczególne komisyn wyborcze, zaopatrzony napisem, oznaczającym treść i oddany komisarzowi wyborczemu, który winien wszystkie te akty odesłać do politycznej władzy krajowej.

Przewodniczący głównej komisyi wyborczej ogłasza wynik wyborów po otwarciu lokalu komisyi.

§. 33.

Za wybranego należy uważać tego, kto otrzymał więcej niż połowę wszystkich oddanych ważnych głosów.

Jeżeli nie uzyskano absolutnej większości głosów, przystępuje się do ściślejszego wyboru (§. 35.).

§. 34.

Jeżeli przy pierwszym wyborze nie uzyskał nikt absolutnej większości głosów, należy przystąpić do ściślejszego wyboru (§. 35.).

§. 35.

Przy ściślejszym wyborze wolno głosować tylko na te dwie osoby, które otrzy-

mały względnie największą liczbę głosów przy poprzednim wyborze.

Przy równości głosów rozstrzyga o tem, kto ma przejść do ściślejszego wyboru, los, który wyciągnie przewodniczący komisyi wyborczej.

Każdy głos, który przy ściślejszym wyborze padnie na osobę do wyboru niewciągniętą, należy uważać za nieważny.

Jeśli przy wyborze ściślejszym równo rozdzielą się wszystkie oddane ważne głosy pomiędzy wciągnięte do wyboru osoby, to o tem, kto z nich uznany być ma za wybranego, rozstrzyga los, który wyciągnie przewodniczący komisyi wyborczej.

§. 36.

Uprawnionych do wyboru nie można wykluczyć od wykonania prawa wyborczego przy wyborze ściślejszym, z tego powodu, że przy poprzednim wyborze nie wykonali tego prawa.

Jeżeli wybór odbywa się w kilku miejscach wyborczych lub na kilku zgromadzeniach wyborczych, wtedy komisarz wyborczy głównej komisyi wyborczej zarządza wybór ściślejszy.

§. 37.

Szef politycznej władzy krajowej ma po przejrzeniu nadeszłych do tej władzy w myśl §§. 31. i 32. aktów wyborczych każdemu wybranemu posłowi wystawić i kazać doręczyć certyfikat wyboru, który to certyfikat uprawnia wybranego do wstąpienia do Sejmu.

Jeśli w braku któregokolwiek z ustawowych warunków wybieralności odmówi się wydania certyfikatu wyborczego, to nowy wybór może być tylko w takim razie zarządzony, jeśli Izba sejmowa uzna wybór za nieważny.

Akty wyborcze odesłać należy c. k. Namiestnictwu, które je oddaje Wydziałowi krajowemu.

§. 38.

Przy podwójnych wyborach winien wybrany najpóźniej w ciągu dni ośmiu po ukonstytuowaniu się nowo wybranego Sejmu, w razie zaś wyboru uzupełniającego po otwarciu odnośnej sesyi oświadczyć, który wybór przyjmuje. Jeśli oświadczenia takiego nie złoży w wymienionym terminie, to zarządzone przez prezydenta Izby posłów losowanie na publicznem posiedzeniu ma rozstrzygnąć, dla którego okręgu wyborczego wybór ma być ważny. Dla wolnego w następstwie okręgu wyborczego należy rozpisać nowy wybór.

§. 39.

Jeżeli okaże się w ciągu dni 90 po wyborze posła konieczność nowego wyboru w jego miejsce, to należy go przeprowadzić na podstawie list wyborczych, użytych przy ostatnim poprzednim wyborze, o ile wybór posła nie został właśnie z powodu niesprawiedliwości tych list uznany za nieważny.

§. 40.

Sejm zarządza wstępne obrady nad aktami wyborczymi i po przedłożeniu sprawozdania rozstrzyga o ważności każdego wyboru najpóźniej w ciągu jednego roku po dokonaniu wyboru.

Jeśli przed upływem tego terminu odnośna komisya dla wstępnych obrad (legitymacyjna) nie przedłoży swojej uchwały, winien Marszałek krajowy przedmiot ten wczas postawić na porządku dziennym, a ustanowiony przez komisyę lub jeśli to się nie stało, przez Marszałka referent ma bez poprzednich obrad zdać sprawę w Izbie i przedłożyć wniosek, Izba zaś na tej podstawie wydaje swe rozstrzygnięcie. Przedmiot ten nie może być na podstawie uchwały Sejmu usunięty z porządku dziennego.

Póki Sejm nie uzna za nieważny wybór posła opatrzonego certyfikatem wyborczym, który wszedł do Izby, posiada on miejsce i głos.

Jeżeli wybór posła, któremu odmówiono certyfikatu wyborczego, uznany zostanie za ważny, Marszałek krajowy ma go wezwać, by wstąpił do Izby sejmowej.

Marszałek oznajmia, że odczytany wniosek umieści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń.

Marszałek udziela głosu p. Kazimierzowi Badeniemu.

Przemawia p. K. Badeni i wnosi, aby wobec ukończenia prac nad budżetem w komisyi budżetowej wszystkie petycye, które dziś odczytano i które będą wniesione, a odnoszą się do budżetu, przekazane zostały Wydziałowi krajowemu.

Izba bez rozprawy uchwala formalny wniosek p. K. Badeniego.

Marszałek przed przystąpieniem do porządku dziennego udziela głosu p. T. Staruchowi.

Przemawia p. T. Staruch i w formie zapytania do Marszałka skarży się na nadużycia władz pocztowych, w szczególności w pewnym specyalnym wypadku.

Marszałek udziela wyjaśnienia i oznajmia, że na piśmie, o którem mówił p. Staruch, podpis Marszałka i członka Wydziału krajowego p. Ochrymowicza jest sfałszowany i że sprawa wspomniana przez p. T. Starucha nie była w Wydziale krajowym.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego punktem pierwszym jest:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie petycyj emerytowanych nauczycieli i nauczycielek szkół ludowych o polepszenie bytu, oraz petycyj wdów po nauczycielach o podwyższenie ich zaopatrzenia.

Sprawozdawca p. Wereszczyński wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisyi budżetowej w porozumieniu z komisyą szkolną.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie wcielenia gminy Posady sanockiej do gminy miasta Sanoka.

Sprawozdawca p Wereszczyński wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisyi gminnej.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie wyłączenia przysiółka Berezów średni ze związku gminy Berezów wyżny i utworzenia z niego samoistnej gminy administracyjnej.

Sprawozdawca p. Wereszczyński wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisyi gminnej.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie m. Łańcuta na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa, miodu, maliniaku, wiśniaku i poziomczaku.

Sprawozdawca p. Wereszczyński, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania Wydziału krajowego, odczytuje następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . o zezwoleniu gminie m. Łańcuta (powiat Łańcut) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa, miodu, wiśniaku, poziomczaku i maliniaku.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasta Łańcuta (powiat Łańcut) zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy na przeciąg lat dziesięciu opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumcyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1. Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, po 22 h., czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 22 K.

2, Od jednego hektolitra słodzonych napojów spirytusowych, których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, jako to: araku, rumu, koniaku, ponczowej essensyi, likieru, śliwowicy i rozolisu, po 11 koron, czyli od jednego litra po 11 halerzy.

3. Od jednego hektolitra piwa, bez względu na gatunek, po 3 K 40 h.

4. Od jednego hektolitra miodu, wiśniaku, maliniaku i poziomczaku po 10 K.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Łańcut.

Art. III.

Ta opłata cięży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Dzierżawa dochodu z tych opłat ma być złączoną do końca roku 1910 z dzierżawą prawa propinacyi w Łańcucie, a dla przeprowadzenia tej dzierżawy do końca roku 1910 obowiązaną jest gmina zgodnie porozumieć się z c. k. Dyrekcyą galic. funduszu propinacyjnego, względnie z dzierżawcą prawa propinacyi.

Art. VII.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Z tą chwilą traci gmina m. Łańcuta prawo poboru t. zw. opłat komunalnych od trunków propinacyjnych, pobieranych na podstawie dawniejszych przepisów i uprawnień.

Art. VIII

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwala przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwala cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwala Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału kr jowego w przedmiocie zezwolenia gminie m. Czortko-

wa (pow. Czortków) na pobór podwyższonych opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Sprawozdawca p. Wereszczyński odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie miasta Czortkowa (powiat Czortków) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasta Czortkowa (pow. Czortków) zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy przez lat dziesięć opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumcyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1) Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, po 16 h., czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 16 koron.

2) Od jednego hektolitra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, jako to: araku, rumu, koniaku, ponczowej esencyi, likieru, śliwowicy i rozolisu, po 11 koron, czyli od jednego litra po 11 h.

3) Od jednego hektolitra piwa po 3 kor. 40 h.

4) Od jednego hektolitra miodu po 10 koron.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Czortków.

Art. III.

Ta opłata ciąży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Dzierżawa dochodu z tych opłat ma być złączoną po koniec roku 1910 z dzierżawą prawa propinacyi w Czortkowie, a dla przeprowadzenia tej dzierżawy obowiązaną jest gmina po koniec roku 1910 zgodnie porozumieć się z c. k. Dyrekcyą galic. funduszu propinacyjnego, względnie z dzierżawcą prawa propinacyi.

Art. VII.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia. Z tą chwilą traci moc obowiązującą ustawa z dnia 15. kwietnia 1899 Dz. u. kr. Nr. 46.

Art. VIII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwala przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwala cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwala Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Limanowa (pow. Limanowa) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa, miodu, maliniaku i wiśniaku.

Sprawozdawca p. Wereszczyński odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie Limanowa (powiat Limanowa) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa miodu, wiśniaku i maliniaku.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie Limanowa (powiat Limanowa) zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy do końca r. 1910 opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumcyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1) Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 10 hal., czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 10 K.

2) Od jednego hektolitra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, jako to: araku, rumu, koniaku, ponczowej asencyi, likieru, śliwowicy i rozolisu po 6 K, czyli od jednego litra po 6 hal.

3) Od jednego hektolitra piwa po 2 K.

4) Od jednego hektolitra miodu, wiśniaku i maliniaku po 6 K.

5) Od jednej flaszki półlitrowej piwa po 1 hal.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Limanowa.

Art. III.

Ta opłata ciąży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli § 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Dzierżawa dochodu z tych opłat ma być złączoną z dzierżawą prawa propinacyi w Limanowej, a dla przeprowadzenia tej dzierżawy obowiązaną jest gmina zgodnie porozumieć się z c. k, Dyrekcyą galic. funduszu propinacyjnego, względnie z dzierżawcą prawa propinacyi w Limanowej.

Art. VII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwala przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem gło-

sowaniu, uchwala cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwala Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Uście solne (pow. Bochnia) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Sprawozdawca p. Wereszczyński odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego, zakończone projektem następującej ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie Uście solne (pow. Bochnia) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Gminie Uście solne (pow. Bochnia) zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy przez lat trzy opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów przeznaczonych dla miejscowej konsumcyi według następującej taryfy:

1) Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, po 16 hal., czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 16 K.

2) Od jednego hektolitra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, jako to: araku, rumu, koniaku, ponczowej esencyi, likieru, śliwowicy i rozolisu, po 11 K, czyli od jednego litra po 11 halerzy.

3) Od jednego hektolitra piwa bez względu na gatunek po 2 K i wreszcie

4) od jednego hektolitra miodu po 2 K.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Uście solne.

Art. III.

Ta opłata cięży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciągać produkcyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Dzierżawa dochodu z tych opłat ma być złączoną po koniec r. 1910 z dzierżawą prawa propinacyi w Uściu solnem, a dla przeprowadzenia tej dzierżawy obowiązaną jest gmina po koniec r. 1910 zgodnie porozumieć się z c. k. Dyrekcyą galic funduszu propinacyjnego, względnie z dzierżawcą prawa propinacyi w Uściu solnem.

Art. VII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwala przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwala cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwala Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Dalszy ciąg rozprawy nad sprawozdaniem komisyi bankowej o działalności patronatu nad spółkami oszczędności i pożyczek i innemi spółkami rolniczemi.

Marszałek oznajmia, że rozprawa ogólna została zamkniętą i udziela głosu p. Skwarce dla sprostowania faktów.

Przemawia p. Skwarko dla sprostowania faktów.

Marszałek przerywa p. Skwarce i wzywa go, by ograniczył się do sprostowania faktów.

Przemawia p. Skwarko dla sprostowania faktów.

Przemawia sprawozdawca p. Skałkowski.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o wykonywanie patronatu nad spółkami oszczędności i pożyczek i nad innemi spółkami rolniczemi.

Marszałek odczytuje poprawkę p. Krynickiego, która opiewa:

We wniosku I. dodać słowa:

„wyraża jednak zapatrywanie, że Wydział krajowy, względnie Biuro patronatu nie powinno wstrzymywać swej organizacyjnej działalności na polu popierania spółek rolniczych w ogólności, a spółek handlowo-rolniczych w szczególności“.

Izba popiera poprawkę p. Krynickiego.

Izba uchwala bez rozprawy wniosek I. komisyi.

Marszałek odczytuje poprawkę p. Krynickiego, którą Izba bez rozprawy odrzuca.

Sprawozdawca czyta, sprostowawszy omyłkę druku, a mianowicie we wniosku II. komisyi zamiast słów: „dwoma laty“ ma być słowo: „rokiem“.

II. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby przystąpił do załatwienia uchwalonej przez Sejm przed rokiem sprawy założenia „krajowej centralnej kasy dla spółek rolniczych“.

Marszałek otwiera rozprawę nad wnioskiem II. komisyi.

Przemawia p. Stefczyk.

Izba uchwala zamknięcie rozprawy na wniosek formalny p. Skołyszewskiego.

Marszałek oznajmia, że do głosu zapisany jest p. Stojałowski.

Przemawia zapisany do głosu p. Stojałowski i stawia poprawkę: aby we wniosku II. dodać słowa: „i rękodzielniczych“.

Przemawia sprawozdawca p. Skałkowski.

Przemawia p. Stojałowski i oznajmia, że cofa swą poprawkę.

Izba uchwala wniosek II. komisyi.

Sprawozdawca czyta:

III. Sejm uchwala następujące zmiany w etacie Biura patronatu:

a) dodatek aktywalny dyrektora Biura Patronatu podwyższa sie na kwotę 1.472 K. rocznie;

b) stwarza się w Biurze patronatu stałą posadę zastępcy dyrektora z płacą roczną 4.800 K., dodatkiem aktywalnym 1.288 K., dwoma dodatkami pięcioletnimi po 600 K. i jednym dodatkiem trzechletnim na 400 K.;

c) ustanawia się posadę stałego sekretarza w tem biurze z płacą roczną 2.800 K., dodatkiem aktywalnym 960 K i czterema dodatkami trzechletnimi po 200 K., a zwija równocześnie posadę korespondenta;

d) ustanawia się cztery posady starszych lustratorów w miejsce jednej takiej posady i dwie posady stałe młodszych lustratorów.

Pobory z temi posadami połączone są:

Starszy lustrator stały pobiera:

płacy rocznej	2.800 K.
dodatek aktywalny . . .	960 „
cztery dodatki trzechletnie po .	200 „

Młodszy lustrator stały pobiera

płacy rocznej	2.200 K.
dodatek aktywalny . . .	760 „
trzy dodatki trzechletie po . .	200 „

e) Zamiast istniejących czterech posad prowizorycznych lustratorów z jednakową płacą – zaprowadza się przy dwóch tych posadach po 3.600 K. i dwie posady po 2.800 K.

f) Sejm postanawia, że urzędnicy na posadach Biura patronatu stabilizowani podlegać będą tym samym przepisom przy wymiarze emerytury, dodatków pięcioletnich i trzechletnich i ściąganiu wkładek emerytalnych, jakie mają zastosowanie do urzędników Wydziału krajowego.

Marszałek otwiera rozprawę nad wnioskiem III. komisyi.

Przemawia p. Kiweluk i stawia następującą poprawkę:

ad III b) dodać słowa: „przyczem wyraża życzenie, aby zastępca dyrektora był narodowości ruskiej“.

ad III. d) „przyczem Sejm wyraża życzenie, aby 2 lustratorów było narodowości ruskiej“.

Przemawia p. Skwarko.

Przemawia p. Stojałowski.

Przemawia p. Wasung.

Przemawia p. Stojałowski.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwala wniosek III. komisyi, następnie oddzielnie odrzuca dodatkową poprawkę p. Kiweluka do punktu b) wniosku III. komisyi, wreszcie oddzielnie odrzuca poprawkę p. Kiweluka do punktu d) wniosku III. komisyi, ktore te poprawki Marszałek odczytuje.

Sprawozdawca czyta:

IV. Sejm udziela veniam aetatis prowizorycznemu lustratorowj p. Krzysztofowi Fabianowi i zezwala, aby mu w razie stabilizacyi policzono połowę lat, spędzonych w nauczycielskim zawodzie.

Izba bez rozprawy uchwala wniosek IV. komisyi.

Sprawozdawca czyta:

V. Sejm zezwala, aby na wypadek stabilizacyi p. Marcina Wojnarowicza na posadzie lustratora patronatu policzono mu połowę służby nauczycielskiej.

Izda bez rozprawy uchwala wniosek V. komisyi.

Marszałek oznajmia, że p. Stojałowski zgłosił rezolucyę, którą odczytuje:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby zbadał sprawę założenia kas Raifeisena dla rękodzielników i przedłożył projekt w tym kierunku na najbliższej sesyi.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwala powyższą rezolucyę p. Stojałowskiego.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi kolejowej w przedmiocie petycyi Wydziału powiatowego

w Żółkwi o poparcie budowy kolei lokalnej Żółkiew-Krystonopol.

Sprawozdawca p. J. Korytowski, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisyi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby po przeprowadzeniu badań co do rentowności projektowanej kolei normalnotorowej z Żółkwi do Krystynopola, oraz po przeprowadzeniu rokowań ze stronami interesowanemi przedłożył odnośne wnioski na najbliższej sesyi sejmowej.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi kolejowej o wniosku p. Rittla i towarzyszy w sprawie budowy kolei łączącej Brody na Załoźce z Tarnopolem.

Sprawozdawca p. Vivien, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisyi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wyydziaławi krajowemu, by zbadał rentowność i użyteczność budowy kolei łączącej Brody na Załoźce z Tarnopolem i zdał sprawę na jednej z następnych sesyi sejmowych.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi budżetowej o przedłużeniu ustawy z dnia 23. grudnia 1903 Dz. u. kr. Nr. 116, dozwalającej poboru na rzecz funduszu krajowego 30% dodatku do podatku konsumcyjnego od wina, moszczu i zacieru winnego, tudzież moszczu owocowego.

Sprawozdawca p. Urbański, uwolniono na wniosek sekretarza St. H. hr. Badeniego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisyi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić przedłożony projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księswem Krakowskiem o poborze 30% dodatku krajowego do podatku konsumcyjnego od wina moszczu i zacieru winnego, tudzie moszczu owocowego.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskim rozporządzam, co następuje:

§. 1.

W obrębie kraju całego pobierany będzie na rzecz funduszu krajowego 30% dodatek krajowy do podatku konsumcyjnego od wina, moszczu i zacieru winnego' tudzież moszczu owocowego.

§. 2.

Dodatek ten pobierany będzie razem z odnośnym podatkiem państwowym przez te same organa i tymi samymi środkami.

Tak samo odbywać się będzie w razie potrzeby także przymusowe ściąganie tego dodatku krajowego.

§. 3.

Orzecznictwo w sprawach poboru niniejszego dodatku przysługuje państwowym władzom skarbowym.

Orzeczenie co do odpisania dodatku krajowego przysługuje Wydziałowi krajowemu.

§. 4.

Co do ukróceń dodatku krajowego od podatku konsumcyjnego od wina, moszczu i zacieru winnego, tudzież moszczu owoco-

wego nie będzie miało miejsca osobne postępowanie, w sprawach takich stosować należy postanowienia, jakie obowiązują co do ukróceń podatku państwowego.

§. 5.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1. stycznia 1910, a przestaje obowiązywać z dniem 31. grudnia 1914.

§. 6.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwala przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwala cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, Izba uchwala powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi drogowej z czynności departamentu IV. Wydziału krajowego w sprawach drogowych za czas od 1. listopada 1906 do 31. marca 1908, oraz o wnioskach i petycyach w przedmiocie ukrajowienia dróg i o petycyach w sprawie zasiłków na drogi.

Sprawozdawca p. M. Urbański, uwolniony na wniosek sekretarza p. St. H. hr. Badeniego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisyi.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności departamentu IV. w sprawach drogowych za czas od 1. lipca 1906 do 31. marca 1908.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu aby na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył projekt ukrajowienia znacznej sieci dróg powiatowych lub gminnych I. klasy.

III. Sejm uznaje potrzebę wydatnego podwyższenia dotacyi z funduszów krajowych na zasiłki przeznaczone po myśli §§. 15. i 20. u. d. na utrzymanie dróg powiatowych i gminnych.

IV. Sejm uznaje potrzebę wstawienia do budżetu na rok 1909 znacznej subwencyi na naprawę dróg powiatowych i gminnych zniszczonych lub uszkodzonych z powodu klęski elementarnej.

V. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby wydatną pomocą finansową przyczynił się do akcyi podjętej przez kraj celem naprawy dróg zniszczonych lub uszkodzonych przez tegoroczną klęskę elementarną.

VI. Wnioski posłów i petycye w przedmiocie ukrajowienia dróg, przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia przy układzie projektu nowej sieci dróg krajowych.

VII. Petycye Reprezentacyi powiatowych i gmin w sprawie zasiłku na naprawę dróg przez klęskę elementarną zniszczonych lub popsutych przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia przy rozdziale zasiłków na ten cel przeznaczonych.

Powyższemi rezolucyami załatwione są wnioski o ukrajowienie dróg: posła Kurowca i tow. (L. S. 795) o ukrajowienie drogi z Kałusza przez Kopałki, Dołhę wojniłowską do Żurawna, posła Hanczakowskiego i tow. (L. S. 798) drogi gminnej I. klasy prowadzącej przez Borynię, Komarniki, Mochnate do granicy powiatu stryjskiego, posła Tracza i tow. (L. S. 989)

dróg: Rożniów-Kossów-Żabie-Worochta Kuty Hryniawa-Jawornik Żabie-Ilcze i Pistyń-Mekityńce, Ispas, posła Kurowca i tow. (L. S. 1444) drogi powiatowej I. klasy Kałusz-Jasień.

Petycye o ukrajowienie dróg: Wydziału powiatowego w Rudkach: (L. S. 504) o ukrajowienie drogi pow. Komarno-Gródek, Wydziału powiatowego w Rawie ruskiej (L. S. 1412) drogi pow. Niemirów-Rawa-Uhnów-Belz i grogi gminnej I. kl. Hruszów-Niemirów-Magierów-Dobrosin, Wydziału pow. w Gródku (l. s. 1512) drogi pow. Gródek-Komarno, Wydziału powiatowego w Złoczowie (l. s. 1631) drogi z Krasnego do Gliuian i ze Złoczowa do Ożydowa, Wydziałów powiatowych w Wadowicach i Myślenicach (l. s. 1607 i 2100) drogi gminnej I. klasy Biertowice-Zembrzyce, Wydziału pow. w Mielcu (l. s. 1895) dróg powiatowych Mielec-Radomyśl i Radomyśl Lisia góra, oraz dróg gminnych I. klasy Majdan-Bugaj-Otałęż-Szczucin, Dąbrowa-Radgoszcz-Radomyśl-Przecław-Kolbuszowa, Wydziału pow. w Tarnowie (l. 1923) dróg Tarnów-Tuchów-Gromnik i Zakliczyn-Wojnicz-Bogumiłowice-Radłów-Wierzchosławice, Wydziału pow. w Dąbrowie (l: s. 1973) dróg Żabno-Ujście jezuickie-Otfinów-Borusowa, Dąbrowa-Mędrzechów i Szczucin-Hubenice, Wydziału pow. w Lisku (l. s. 2376) dróg: Ustrzyki-Lutowiska-Cisna i Zwierzchności gminnej w Zaczerniu (l. s. 738) drogi Rzeszów-Kolbuszowa,

Reprezentacyi pow. w Cieszanowie (l. s. 849) drogi z Chołojowa przez Dobrostaw-Mosty-Rawę-Cieszanów do Sieniawy i Sieniawy do stacyi kolejowej Przeworsk-Rudnik,

właścicieli wili miejscowości klimatycznych Przeworsk-Rudnik-Jaremcze-Mikuliczyn-Tartarów-Worochta-Woronienka (l. s. 162).

Petycye o zasilki na drogi Wydziałów powiatowych z Grybowie (l. 169), w Dolinie (l. 319 i 505), w Cieszanowie (l. 848, 849 i 2007), w Rawie ruskiej (l. 1413), w Mielcu (l. 1896), w Tarnowie (l. 1924), w Wieliczce (l. 1972), w Śniatynie (l. 2002) i w Przemyślu (l. 2102), w Myślenicach (l. 2194, oraz Zwierzchności gminnych: Wzdów (l. s. 2249), Wrzawy (l. 567), Trzebowisko (l 946), Nowawieś zaczerska (l. 949), Harta (l. 1221), Wulka pod lasem (l. 1333), Łukawica (l. 1334), Ostrusza (l. 1335), Dukla (l. 1428), Ulanica (l 1513), (Wołodż (l. 1514), Łubno (l. 1515), Hłudno (l. 1516), Przedmieście dynowskie (l. 1517), Jasienica (l. 1518), Wola jasienicka (l. 1519), Husne wyższe i okoliczne (l. 1714), Balica i okoliczne (l. 1731), Boczęta (l. 1974), Grabówka (l. 2000), Golcowa (l. 2001), Domaradz (l. 2047), Bartkówka (l. 2055), Nozdrzec (l. 2056), Krzemienna (l. 2057), Krzywa (l. 2058), Jabłonka (l. 2059), Dydnia (l. 2060), Pawłokoma (l. 2061), Handzlówka (l. 2172), Witryłów (l. 2281), Temeszów (l. 2282), Wzdów (l. s 2249) i Harta.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Korol i stawia następującą rezolucyę:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby opracował i przedłożył na najbliższej sesyi sejmowej projekt budowy nowych dróg krajowych z szczególnem uwzględnieniem powiatów, o stałej sile powiatowej, jak również plan i porządek budowy nowych dróg powiatowych i gminnych I-szej klasy.

Przemawia p. Stojałowski.

Przemawia p. Doliński i stawia następującą rezolucyę:

Poleca się komisyi drogowej, aby zbadała, czy nie należałoby 30 miast objętych §. 25 ustawy drogowej z 10. grudnia 1907 Nr. 155 dz. u. kr. uwolnić od dalszych świadczeń na rzecz dróg powiatowych i gminnych po nad ustawowy 18 proc. dodatek do podatków bezpośrednich i aby ewentualnie odpowiedni wniosek na bieżącej sesyi Sejmowi przedłożyła.

Przemawia p. T. Staruch i stawia następującą rezolucyę:

Wysoki Sejm wzywa Wydział krajowy aby celem przyspieszenia koniecznych robót na drogach gminnych upoważnił Rady powiatowe do udzielania zaliczek gminnym zarządom drogowym, względnie do zezwalania na bezzwłoczne naprawy dróg za przedłożeniem rachunku koniecznych wydatków.

Przemawia p. Makuch.

Przemawia p. Męciński.

Przemawia p. Skwarko.

Przemawia p. Bernadzikowski.

Przemawia p. Myroniak-Zajaczuk.

Izba uchwala zamknięcie rozprawy na wniosek p. sekretarza St. II. hr. Badeniego.

Marszałek oznajmia, że do głosu zapisany jest p. Moysa.

Przemawia zapisany do głosu p. Moysa.

Przemawia p. Schätzel dla sprostowania faktów.

Przemawia p. Stadnicki dla sprostowania faktów.

Przemawia p. T. Staruch dla sprostowania faktów.

Przemawia p. Skwarko dla sprostowania faktów.

Przemawia p. Schätzel dla sprostowania faktów.

Marszałek odczytuje rezolucyę p. Korola, która opiewa:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby opracował i przedłożył na najbliższej sesyi projekt budowy nowych dróg krajowych z szczególnem uwzględnieniem powiatów o słabej sile podatkowej, jak również plan i porządek budowy nowych dróg powiatowych i gminnych I. kl.

i poddaje tę rezolucyę do poparcia.

Izba popiera tę rezolucyę p. Korola.

Marszałek odczytuje rezolucyę T. Starucha, która opiewa:

Wysoki Sejm wzywa Wydział krajowy, aby celem przyspieszenia koniecznych robót na drogach gminnych upoważnił Rady powiatowe do udzielania zaliczek gminnym zarządom drogowym, względnie do zezwolenia na bezzwłoczne naprawy dróg za przedłożeniem rachunku koniecznych wydatków.

Izba popiera tę rezolucyę p. Starucha.

Marszałek odczytuje rezolucyę następującą p. Dolińskiego:

Poleca się komisyi drogowej, aby zbadała, czy nie należałoby 30 miast, objętych § 25. ustawy drogowej z 10. grudnia 1907 Nr. 155 Dz. u. kr. uwolnić od dalszych świadczeń na rzecz dróg powiatowych i gminnych ponad ustawowy 18% dodatek do podatków bezpośrednich i aby ewentualnie odpowiedni wniosek na bieżącej sesyi Sejmowi przedłożyła.

Izba popiera tę rezolucyę p. Dolińskiego.

Przemawia sprawozdawca p. Urbański.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania złożonych wniosków i interpelacyj.

Sekretarze p. p. Skwarko, a następnie Urbański odczytują zgłoszone wnioski i interpelacye, które opiewają:

W n i o s e k.

posła Tymoteusza Starucha i tow. w sprawie pobudowania drogi dojazdowej z gościńca powiatowego z miejscowości Iszczków do stacyi kolejowej Słoboda-Teofilpólka.

Stacya kolejowa Słoboda-Teofilówka stanowi centrum komunikacyi dla gmin i obszarów dworskich: Słoboda złota, Rosochowaciec, Iszczków, Uwsie, Małowody, Justynówka

Nowosiółka i t. d. Sama stacya leży w polu a wyszczególnione wsie mają dojazd tylko polną drogą. W czasie wiosennych i jesiennych roztopów dojazd do stacyi jest niemożliwy. Zdarza się tak, że próżną furę z takiej drogi trzeba 6 parami koni wyciągać i to podkładając pod konie deski. Na tem cierpi tak ludność jak i obszar dworski rzeczonych miejscowości, bo muszą dojeżdżać do dalszych stacyj kolejowych z wygodniejszą komunikacyą, cierpią także i dochody kolejowe.

Wobec tego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby postarał się o rychłe pobudowanie drogi dojazdu kolejowego ze stacyi kolejowej Słoboda-Teofilpólka przez Słobodę, Rosochowaciec do powiatowego gościńca we wsi Iszczków.

Wnioskodawca:
Tymoteusz Staruch.

A. Staruch, Dumka, Sandulak, Winniczuk, Kiweluk, Makuch, Kołpaczkiewicz, Krysowaty, Skwarko, Lewicki, Sodomora, Kurowiec, Korol, Dudykiewicz.

W n i o s e k

posła Winniczuka i tow. w przedmiocie krajowej ustawy wodnej.

Na wszystkich wiecach i zebraniach żali się lud z okolic, gdzie się przeprowadza się regulacya rzek, na ustawę krajową wodną — mianowicie, że dla regulacyi rzek komisye regulacyjne zabierają ludziom grunta, którędy puszczają uregulowaną rzekę, ale za te grunta nie dają ludziom ekwiwalentu w gruntach tych, które zostają jako zaniechane koryto rzeki. Przez takie postępowanie posiadłość włościańska nad rzekami i tak niewielka doznaje znaczniejszego zmiejszenia.

Wobec tego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył nowelę do ustawy krajowej wodnej zmieniającą postanowienia co do własności gruntu pozostałego po regulacyi rzeki.

Wnioskodawca:
Winniczuk.

Krynicki, A. Staruch, Dumka, Skwarko, Kurowiec, Krysowaty, Kołpaczkiewicz, Makuch, Dudykiewicz, Kiweluk, Sodomora, Lewicki, Sandulak, Myroniuk-Zajaczuk.

W n i o s e k

posła Łazarza Winniczuka i tow. w sprawie regulacyi rzeki Bystrzycy sołotwińskiej w powiecie stanisławowskim koło wsi Pasiecznej.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby jak najrychlej przeprowadził gruntownie i prawidłowo regulacyę rzeki Bystrzycy sołotwińskiej koło wsi Pasiecznej w powiecie stanisławowskim.

Wnioskodawca:
Winniczuk.

Dumka, S. Staruch, Sandulak, A. Staruch, Skwarko, Kurowiec, Sodomora, Krysowaty, Makuch, Dudykiewicz, Kiweluk, Krynicki, Kołpaczkiewicz, Lewicki, Myroniuk-Zajaczuk.

I n t e r p e l a c y a

posła Tymoteja Starucha i towarzyszy do c. k. Rządu i do c. k. Rady szkolnej krajowej w sprawie niesłychanego skrzywdzenia nauczyciela Stefana Łnciowa z Rychcic ruskich pow. Drohobycz.

Już drugi rok, mija jak Rada szkolna okręgowa w Drohobyczu z motywów politycznych, zasłaniając się prywatą zasuspendowała Stefana Łuciowa nauczyciela z Rychcic. Nauczyciel ten do dzisiejszego dnia nie może się doczekać przeprowadzenia śledztwa dyscyplinarnego, ponieważ tak na Radę

okręgową, jak i na Radę krajową wpływały wysoko urodzone osoby (jak hr. Bielski i hr. Tarnowski), ażeby nauczyciela jak najsurowiej ukarać. Rada szkolna okręgowa zabrała się gorąco do dzieła i nie przeglądnąwszy sprawy, odebrała temu nauczycielowi pensyę, wyznaczając mu na utrzymanie tylko 500 koron rocznie.

Nie wypłaciła mu należnego jeszcze we wrześniu 1907 dodatku pięcioletniego.

Nie pozwoliła mu skorzystać z podwyższenia pensyi, które w lipcu 1907 nowa ustawa zatwierdziła.

Więc wyłącznie przez wpływ osób prywatnych na władze szkolne nauczyciel ten poniósł dotąd szkodę w stałej płacy, którą mu zatrzymano do dzień dzisieszy K. 750, — dodatek pięcioletni za $1^1/_2$ roku kor. 150. Podwyżka, jaka mu się należała ustawowo, t. j. najwyższy stopień płacy IV. klasy, jaką dotąd miał, 600 koron. Dalej rzecz dotąd niesłychana, że Rada okręgowa nie trzymając się ustawy, nie przeprowadziwszy śledztwa dyscyplinarnego, ani nie czekając na orzeczenie c. k. Rady krajowej, wystawiła jego stałą posadę na konkurs i obsadziła innym, chociaż tymczasowo, ale ten zażądał od niego mieszkania, które mu na wypadek dyscyplinarnego dochodzenia prawnie się należy. Dlatego więc zmuszony był gospodarstwo, jakie miał, zniszczyć, — ażeby zrobić miejsce nowo mianowanemu nauczycielowi. — chociaż mu innej posady nie nadano.

I tak: prowadził rasową królikarnię i miał do 100 sztók królików — wartości bez urządzenia 500 kor., a ponieważ nie mógł zaraz rozsprzedać, musiał rozdać między ludność gratis.

Zajmywał się chowem gołębi, których w liczbie 60 par pozbył sie tąż samą drogą, co i królików, wartości minimum 120 kor. Nauczyciel ten nadto jest pasiecznikiem i w swojej wsi, gdzie pracuje wśród ludności, rozmnożył pszczoły. Spodziewajsc się bezwarunkowo przeniesienia oczekiwał z podkarmieniem pszczół na zimę w roku 1907, ażeby przy przewożenia, miód jeszcze nie szyty nie wytrzął się, — przez co stracił 12 pni wartości po 20 koron, a ogółem 240 kor.

Więc strata jego teraz wynosi K. 2360.

Gdy dodamy do tego, że władza zamierza go w drodze dyscyplinarnej przenieść na inną, daleko gorszą posadę, a takie przeniesienie jest karą 2 stopnia i pociąga za sobą utratę pięcioletnich dodatków na 5 lat po 100 kor. rocznie, co robi razem 500 kor. nowych; dalej wstrzymuje awans, na którym traci 400 kor., co czyni 2000 kor., — dalej musi się przenosić na swój koszt, co powoduje znów wydatek na około 500 K. — a wszystko to razem wynosi 5360 kor.

Wszystko to jest przyczyną napisania listu do prywatnej osoby (i to pocztą) którą opiekuje się hr. Bielski, a która prześladowała go swoją „przechodzoną miłością“. Nauczyciel przedstawił władzom niebezpieczeństwo, jakie mu grozi i prosił o przeniesienie go na inną posadę, wnosił mnóstwo podań, które bez rezultatu zostawały zwracane — jakby z rozmysłu, aby dać możność tej kobiecie swego celu dopiąć. A teraz na jej denuncyacyę suspenduje — znów bezprawnie, a ponieważ „protegé“ hr. Bielskiego udawała się na drogę sądową, gdzie ją odprawiono z niczem, to tem bardziej Rada krajowa nie miała obowiązku mieszać się w prywatne stosunki, niemające nic wspólnego z urzędowaniem i to jeszcze tak ostro, tem bardziej. że ludność ani dzieci o tem aż po dzień dzisiejszy nic nie wiedzą.

Dlatego więc niżej podpisani żądają:

1. Przeprowadzenia ponownego śledztwa dyscyplinarnego z pozostawieniem wyżej wspomnianego nauczyciela na posadzie z pobieraniem ponownej płacy, jaką mu zatwierdza ustawa z r. 1907.

2. Nie narażać nauczyciela tak pracującego dla narodu pod każdym względem na najmniejszą szkodę.

3. Zwrócić bezzwłocznie jego urzędowanie i należne mu pobory, jak także wynagrodzić sumiennie już poniesione straty.

4. Zwrócić mu bezprawnie zagarnięte „quinqenium“ i jego stałe dotąd wstrzymywane pobory włącznie z podwyżką, jaką miał otrzymać.

5. Unieważnić konkurs bezprawnie ogłoszony na jego stałą posadę, na której już 6 lat z zadowalniającym postępem pracował.

6. Dowodem, że wspomniany nauczyciel nie dopuścił się winy, którą mu przypisywano, Rada szkolna okręgowa w Drohobyczu dnia 5 lipca 1908 jednomyślnie uznała go niewinnym i przykazała tylko przenieść go w drodze urzędowej na inną posadę, dlatego tylko, ażeby ten nauczyciel i dalej nie cierpiał prześladowań od ludzi podejrzanej wartości moralnej. Jednakże Rada krajowa nie okazała się teraz ludzką, bo skazała go nie tylko na karę pieniężną K. 5360, zapłacić takiej krwawicy, ale przenosi go na gorszą posadę, odbiera mu możność ożenienia się z nauczycielką i prowadzić życie uczciwe, a takiem postępowaniem Rada krajowa popełniła bezprawie.

7. Czy gotów c. k. Rząd i c. k. Rada szkolna krajowa oołożyć koniec tym niesłychanym prześladowaniom nauczycielstwa ruskiej narodowości?

8. Czy gotów jest c. k. Rząd i c. k. Rada szkolna krajowa zawiadomić podpisanych o naprawieniu wyrządzonej krzywdy wspomnianego nauczyciela w jak najkrótszym czasie.

Interpelant:
Tymoteusz Staruch.

A. Staruch, Dumka, Sandulak, Krysowaty, Skwarko, Winniczuk, Kurowiec, Sodomora, Makuch, Korol, Kołpaczkiewicz, Dudykiewicz, Hanczakowski, Senyk, Myroniuk-Zajaczuk.

Interpelacya

posła Antoniego Starucha i towarzyszy do Wysokiego Wydziału krajowego w sprawie budowy mostu na rzece Olszanka we wsi Uherce powiatu Lisko.

W tej wsi płynie rzeka Olszanka, tak że dzieli wieś na dwie części i niema na tej rzece żadnego mostu, przez co mieszkańce narażeni są na ciężkie straty i wielką niewygodę, gdyż w razie wezbrania wody jest jedna część od drugiej całkiem odcięta a najgorzej, że cerkiew i kościół oboje stoją po drugim brzegu rzeki, przez co ludność uczuciom religijnym zadość uczynić nie może, a tem więcej, że do tej gminy Uherce należy jeszcze kilka wsi.

Ponieważ gmina Uherce jest bardzo biedna i nie może na własny koszt tego mostu pobudować, więc zwróciła się w roku 1907 z petycyą do Wysokiego Sejmu o polecenie Wydziałowi krajowemu pobudowania tego mostu na koszt kraju i chociaż ta petycya popartą była przez interpelanta to Wydział krajowy nie zarządził do dzisiaj budowy tego mostu i ludność tej miejscowości i wsi sąsiednich cierpią z tego powodu niesłychaną krzywdę.

Dlatego podpisani zapytują:

Czy Wysoki Wydział raczy prośbę gminy Uherce i wsi sąsiednich uwzględnić i w tej wsi na rzece Olszanka w jak najkrótszym czasie budowę mostu zarządzić.

Interpelant:
Antoni Staruch.

T. Staruch, Dr. Kost' Lewicki, Kiweluk, Sodomora, Kurowiec, Krysowaty, Dudykiewicz, Dumka, Winniczuk, Sandulak, Makuch, Korol, Skwarko, Kołpaczkiewicz.

Interpelacya

p. Jana Kiweluka i towarzyszy do c. k. Rządu w sprawie nadużyć wójta Antoniego Krzywego w Łaskowcach p. Trembowla.o

We wsi Łaskowcach pow. trembowelskiego już 16 lat urzęduje wójt Antoni Krywyj.

Przez ten czas odbyły się kilka razy wybory, ale A. Krywyj tak je umiejętnie przeprowadza, że zawsze znajduje powód do wniesienia protestu. Tymczasem gospodaruje we wsi pieniądzmi gminnemi jak sam chce.

Od 5 lat niema zamknięcia rachunków kasy administracyjnej i pożyczkowej. Rok rocznie wstawia w budżet po paręset kor. na przyrządy pożarne, studnie itp. a nic nie sprawia. Zeszłego roku miał dochodzenia karne w sądzie pow. w Budzanowie L. 43/07 o sprzeniewierzenie 400 K ze szkolnych pieniędzy. Z jego winy zasądzono gminę na zapłacenie odszkodowania zwyż 1000 K za spasione zboże, bo on kazał samowolnie ludziom paść na gruntach zoranych i zasianych.

Wogóle jego gospodarka rujnuje moralnie i materyalnie gminę.

Przeto zapytujemy Wysoki c. k. Rząd: Czy jest skłonny wójta z Łaskowiec Antoniego Krywego ewentualnie po przeprowadzonych dochodzeniach usunąć z urzędowania i tą drogą zaprowadzić w gminie ponowny porządek?

Interpelant:
Jan Kiweluk.

Lewicki, Sodomora, Dumka, Skwarko, Szwed, Tracz, Hanczakowski, A. Staruch, T. Staruch, Sandulak, Kurowiec, Krysowaty, M.-Zajaczuk, Makuch.

Interpelacya

posła Łazarza Winniczuka i towarzyszy do c. k. Rządu w sprawie nieprawidłowego przeprowadzania regulacyi rzeki Bystrzycy sołotwińskiej w Pasiecznej pow. Stanisławów i w sprawie karania mieszkańców Pasieczny za wypasy w kameralnych łęgach.

1. Bystrzycę sołotwińską w Pasiecznej już częściowo uregulowano. Jednak w miejscu, gdzie ona wyrządza największe szkody mieszkańcom Pasiecznej nie przeprowadzono regulacyi i w tym roku zalała rzeka i naniosła kamieni na 12 morgow gruntu Józefowi Świetnickiemu, Bazylemu Huzarowi, Stefanowi Łotockiemu i innym.

W miejscach już uregulowanych, woda już przerwała tamy i podchodziła aż do chat wieśniaczych.

Przedstawienia robione w tej sprawie c. k. Starostwu w Stanisławowie, a nawet deputacya u Ekscelencyi Namiestnika nie odniosły dotąd żadnego skutku.

2. Pastwiska gminy Pasiecznyj przylegają do kameralnych łęgów więc zdarza się czasem, że bydło (ponieważ kameralne łęgi nie są ogrodzone) zajdzie w łęgi. Zaczajeni pobereżnicy tylko czychają na to — zajmują bydło i chociaż niema żadnej szkody c. k. Starostwo w Stanisłowowie karze ludzi grzywnami 30—50 K jak np. Wasyla Budzeńko, tak że niejednokrotnie kara przenosi wartość zagrabionej sztuki.

Wobec tego zapytujemy c. k. Rząd:

Czy i kiedy przeprowadzi systematyczną regulacyę Bystrzycy sołotwińskiej koło wsi Pasieczna w ten sposób, aby rzeka nie niszczyła i tak już biednej ludności i nie zabierała im ostatniego szmatku ziemi?

Czy pouczy c. k. Starostwo w Stanisławowie, że nakładanie kary po 50 K, za to, że bydle zajdzie w kameralny łęg nie zgadza się ani z ustawą polną, ani nie powinno leżeć w interesie władzy rujnowanie ludności tak wysokiemi karami.

Interpelant:
Winniczuk.

Dumka, Sandulak, A. Staruch, Skwarko, Makuch, Kurowiec, Krysowaty, M.-Zajaczuk, Lewicki, Kolpaczkiewicz, Krynicki, Kiweluk, Sodomora, Dudykiewicz.

Interpelacya

posła Dra Kurowca i towarzyszy do Wydziału krajowego w sprawie braku komu-

nikacyi między wsią Spas i Łuby pow. doliniański.

C. k. Rząd kazał rozebrać most powiatowy między wsią Spas a Łuby na rzece Worowate. Most rozebrano w lipcu 1908 gdyż groził zawaleniem, jednak Rada powiatowa w Dolinie wcale nie myśli stawić nowy. Brzegi z obu stron wysokie do 30 m. więc wozem nie można przejechać i skutkiem tego gminy Suchodół, Lipowiec, Łuchy, Ilehie, nie mają zupełnie komunikacyi z miastem powiatowem Doliną, gdzie wszystkie władze rządowe i autonomiczne się znajdują.

Podpisani zapytują Wysoki Wydział krajowy:

Czy wiadomo mu o zupełnym braku komunikacyi kilku gmin z miastem powiatowem i co zarządził jako najwyższa władza powiatowa nadzorcza nad Wydziałem powiatowym w Dolinie, by komunikacya została do normalnego stanu przewrócona?

Interpelant
Dr. Kurowiec.

Dr. Kost' Lewicki, Kiweluk, Krysowaty, Oleśnicki, Sodomora, A. Staruch, T. Staruch, Hanczakowi, Jampolski, Makuch, Skwarko, Szwed, Winniczuk, Sandulak, Dumka, Myroniuk-Zajaczuk.

Interpelacya

posła Oleśnickiego i towarzyszy do c. k. Rządu w sprawie samowolnego narzucania gminie Rosólna pow. Bohorodczany obowiązku ponoszenia kosztów podróży do miejscowej szkoły, katechety łac. obrządku.

W gminie Rosólna pow. Bohorodczany szkoła ludowa do której uczęszcza zaledwie kilkoro dzieci łac. obrządku. Z tej przyczyny tamtejsza Rada miejscowa nie wkładała dotąd nigdy w budżet jakichkolwiek wydatków na koszt dojazdu łac katechety na naukę, religii do tej szkoły, a to tem bardziej, że według brzmienia, cyrkularza c. k. krajowej Rady szkolnej z dnia 13. października 1874 r. L. 8835, koszta dowozu katechety ponosić mają wyznawcy tego obrządku jakiego katecheta ma do szkoły dojeżdżać.

Inspektor okręgowy względnie Rada szkolna okręgowa w Bohorodczanach z urzędu włożyła w budżet na ten cel K 120, a Rada szkolna krajowa, zatwierdziła to zarządzenie.

Ze względu na to zapytują podpisani:

1. Czy znany ten fakt c. k. Rządowi?

2. Czem usprawiedliwi c. k. Rząd taką samowolę Rady szkolnej okręgowej i niezgodne orzeczenie Rady szkolnej krajowej z jej poprzednim cyrkularzem w tej sprawie?

Interpelant:
Oleśnicki.

T. Staruch, A. Staruch, Kurowiec, Sandulak, Winniczuk, Korol, Krysowaty, Hanczakowski, Makuch, Sodomora, Dumka, Kiweluk, M. Zajaczuk,

Wniosek.

p Szweda i tow. o budowę mostu na rzece Sole w Wieprzu powiat Żywiec.

Zważywszy, że nadrodze gminnej między gminami Juszczyna Bystra, Brzuśnik i Wieprz nie ma mostu na rzece Sole i wskutek tego nawet podczas mniejszych deszczów komunikacya jest przerwana, bo woda górska nagle zbiera i przewraca wozy, a w ostatnich latach zaszło 8 wypadków utopienia się ludzi;

zważywszy dalej, że droga ta pod względem komunikacyjnym jest bardzo ważna, bo prowadzi przez kilka gmin — a w pobliżu miasta powiatowego i browaru Żywieckiego łączy się z gościńcem rządowym i z tego powodu most nad rzeką Solą w Wieprzu jest niezbędnie potrzebny;

zważywszy, nakoniec, że koszta budowy mostu obliczone są na 40.000 koron, a Wydział powiatowy dla braku funduszów nie jest w stanie tego mostu zbudować bo wylewy wód w roku 1908 zrządziły szkody

na drogach na 159 300 kor. — a powiat ten należy do najuboższych powiatów w Galicyi;

Wysoki Sejm raczy zatem uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby zarządził budowę mostu na rzece Sole w Wieprzu kosztem powiatu i kraju.

Wnioskodawca:
Szwed.

Stojałowski, Styła, Bojko, Sodomora, Witos Jedynak, Skołyszewski, Ptak, Bis, Lewicki, Krężel, Sandulak, Kiweluk, Dumka, Kurowiec, Winniczuk.

W n i o s e k

posła Górskiego i tow. w sprawie utworzenia Starostwa w Lipnicy murowanej (pow. Bochnia).

Wysoki Sejmie!

Zważywszy, że powiaty: bocheński, brzeski, limanowski i nowo-sądeki są nadmiernie wielkie:

zważywszy, że miasteczko Lipnica murowana, leżąca najbliżej granicy wszystkich tych czterech powiatów, najlepiej się nadaje terytoryalnie do utworzenia w niej siedziby władzy politycznej przy przydzieleniu jej całego szeregu gmin dotychczas do owych czterech powiatów należących,

zważywszy, że utworzenie nowego Starostwa w Lipnicy murowanej w wysokim stopniu ułatwi administracyę polityczną i zadość uczyni słusznym wymaganiom okolicznej ludności, cierpiącej dotkliwie wskutek oddalenia od siedziby władz —

podpisani stawiają wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby w Lipnicy murowanej utworzył nowe Starostwo.

Wnioskodawca:
Górski.

Stadnicki, Brykczyński, J. Brunicki, Sękowski, Bernadzikowski, Sobolewski, Fierich, E. Mycielski, Gorayski, Głębocki, Czarkowski-Golejewski, Götz, Jaworski, Horodyski, Trzecieski, A. Brunicki, Schnell.

W n i o s e k

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, by przystąpił do utworzenia Sądu powiatowego z siedzibą w Czernelicy, powiecie horodeńskim.

Wnioskodawca:
A. Theodorowicz.

Krzysztofowicz, T. Cieński, Paygert, Sękowski, Obertyński, Stadnicki, Czarkowski-Golejewski, L. Cieński, Horodyski, Moysa, Schnell, Brykczyński, J. Korytowski, Vivien, Czaykowski, Winc. Kraiński, Cielecki.

W n i o s e k

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby przy najbliższem pomnożeniu Starostw, przeprowadził ustanowienie drugiego c. k. Starostwa w obrębie powiatu politycznego horodeńskiego, a to z siedzibą w Obertynie.

Wnioskodawca:
A. Theodorowicz.

Winc. Kraiński, Cielecki, Krzysztofowicz, T. Cieński, Paygert, Sękowski, Obertyński, L. Cieński, Stadnicki, Moysa, Czarkowski-Golejewski, Horodyski, Schnell, Brykczyński, J. Korytowski, Vivien, Czaykowski.

I n t e r p e l a c y a

do Wysokiego c. k. Rządu.

Powstają ogólne zażalenia, że cygani wałęsają się po wsiach i miasteczkach, włóczą się dom od domu, niepokoją ludność i natarczywie wyłudzają dla siebie różne datki a zwykłej pracy jąć się nie chcą, bo przyszli do przekonania, że im lepiej włóczyć się po domach, wymuszać różne daniny, jak na to pracować.

Przy tem włóczęgostwie cygani dopuszczają się różnych nadużyć i kradzieży, bo jak zastaną w domu małe dzieci i nie-

ma kogo, aby im czynny opór postawił, to biorą, co im pod rękę wpadnie, a w razie dostrzeżonej u nich kradzieży, robią okrzykliwe hałasy i rzucają się do bitki.

Urzęda gminne i żandarmerya mają wiele do czynności z cyganami, ale c. k. sądy cygana za popełnione przestępstwo łagodnie karzą i wskutek tego cygan z wymierzanych kar nic sobie nie robi, owszem, wyszedłszy po 24 lub 48 godzinach z aresztu, zaraz tego samego dnia włóczy się po domach i dopuszcza się tych samych przestępstw, za które dopiero z aresztu wyszedł.

Cygani są prawdziwą plagą ludności i ludność musi każdego dnia strzedz przed nimi swego mienia.

Zapytują przeto podpisani:

Czy Wysokiemu c. k. Rządowi jest wiadomo, że cygani włóczą się ciągle po wsiach i miasteczkach i czy znane są liczne wypadki kradzieży i niepokojenia ludności przez cyganów?

Czy c. k. Rząd wprowadzi jak najnowsze zaostrzenia przepisów, aby włóczęgostwo cyganów po domach zakazane i na zawsze powstrzymane zostało?

Interpelant:
Szwed.

Ptak, Lewicki, Bis, Jedynak, Krężel, Styła, Stojałowski, Bojko, Witos, Kiweluk, Sandulak, Sodomora, Skołyszewski, Kurowiec, Winniczuk.

Interpelacya

posła Jana Bisa i tow. do Wysokiego c. k. Rządu w sprawie Tomasza Tanderysa z Przyszowa szlacheckiego, powiat Nisko, pokrzywdzonego przez c. k. Rząd przez zaniechanie udzielenia mu zasiłku inwalidy.

Tomasz Tanderys z Przyszowa szlacheckiego, powiatu Nisko, został w wojnie pruskiej pod Sadową w r. 1866 ciężko ranny w prawą rękę, a tem samem pozbawiony wszelkiej możliwości zarabiania na życie.

C. k. Rząd udzielił mu zasiłek inwalidy w kwocie 90 koron rocznie, którą to zapomogę pobierał Tomasz Tanderys przez 17 lat z c. k. urzędu podatkowego w Nisku, a po 17 latach pobierał z Wydziału powiatowego w Nisku do roku 1902. Od 6 lat już nie pobiera stary inwalida i słaby żadnej zapomogi, przez co jest bardzo pokrzywdzony.

Ponieważ kwestya odmówienia Tomaszowi Tanderysowi dalszej zapomogi nie została niczem wyjaśniona,

zapytujemy c. k. Rząd, co zechce zarządzić, aby inwalidzie Tomaszowi Tanderysowi z Przyszowa szlacheckiego, powiat Nisko, wypłacono i nadal zapomogę inwalidzkiej i za ubiegłe 6 lat wypłacono całą zaległą kwotę?

Interpelant:
Jan Bis.

Bernadzikowski, Bojko, Witos, Lewakowski, Jedynak, Krężel, Skołyszewski, Szwed, Ptak, Kędzior, Jampolski, Cieluch, Cipser, Stefczyk.

Interpelacya

posła Krężla i tow. do c. k. Komisarza rządowego.

Błażej Wolak, liczący 37 lat, ojciec 2 dzieci w wieku od 4 do 6 lat, rodem z gminy Wulki duleckiej, powiatu mieleckiego, tamże przynależny, przez lat 6 zatrudniony jako robotnik kolejowy w Damstadtl na Morawie, gdzie jako taki opłacał Kasę chorych.

W czerwcu 1907 r. przy pracy został potłuczony przez upadnięcie ze skały, wskutek tego po wielkich cierpieniach zmarł 12. lutego 1908 r. w szpitalu w Bernie na Morawie.

Pozostałą po zmarłym wdowę Katarzynę Wolak z 2 dzieci odesłano do gminy przynależności, gdzie nie posiadając żadne-

go majątku, stała się ciężarem tej ubogiej gminy, która jest obowiązaną dać jej z dziećmi utrzymanie.

Ponieważ zmarłego nieszczęśliwy wypadek trafił podczas pracy na korzyść kolei, przeto c. k. Dyrekcya kolei państwowych na Morawie winna pozostałej rodzinie po ś. p. Błażeju Wolaku byt zabezpieczyć, a nie odmawiać wynagrodzenia, jak to uczyniła.

Podpisani zapytują c. k. Komisarza rządowego:

Czy wypadek wyżej opisany jest mu wiadomy?

Czy zechce poczynić odpowiednie kroki, ażeby c. k. Dyrekcya kolei państwowych na Morawie rodzinę pozostałą po ś. p. Błażeju Wolaku odpowiednio zaopatrzyła?

Lwów, dnia 16. października 1908.

Interpelant
Krężel.

Jedynak, Skołyszewski, Bis, Lewakowski, Cipser, Kędzior, Jampolski, Bernadzikowski, Cieluch, Styła, Ptak, Witos, Bojko, Stefczyk, Stojałowski, Szwed.

Marszałek oznajmia, że odczytane wnioski umieści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń, interpelacye zaś odstąpi p. Komisarzowi rządowemu, względnie Wydziałowi krajowemu.

Marszałek udziela głosu p. Oleśnickiemu.

Przemawia p. Oleśnicki i zwraca się z zapytaniem do przewodniczącego komisyi szkolnej w jakiem stadyum załatwienia w komisyi znajdują się przekazane jej wnioski posłów ruskich o zniesienie ustawy z r. 1867 i o utworzenie kilku gimnazyów z językiem wykładowym ruskim.

Marszałek oznajmia, że przewodniczący komisyi szkolnej jest nieobecny w Izbie.

Marszałek zamyka posiedzenie, naznaczając następne na dzień 17. października 1908 godzinę 10 przed południem i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 3 minut 35 po południu.

Marszałek krajowy:
***Stanisław Badeni**, w. r.*

Sekretarze:
***Mieczysław Urbański**, w. r.*
***Stanisław Henryk Badeni**, w. r*